

מגזין הבולאים בישראל

בני נוער בפעילות בולאית בביתן
הנוער בתערוכת 'סינגפור 2015'
(עמודים 18-19)

בול מסדרת "התוקפנות האמריקאית" שהונפק בלוב
בשנת 1986, במרכז ניצבת דמותו של קד'אפי
(עמודים 13-17)

5 Then daddy, why are we checked whenever we go into a mall or the airport?

5.1 Arabs who used to live in this area called themselves Palestinians...

The Arabs reached a crossroads...

The Arabs had a problem.

Let me explain, war is like chess, fought between two sides with a set of rules and a defined battlefield...

...and on the battlefield, we defeated our opponents...

Musket, or specimen.

Waterline & Iron Ltd. Specimen.

Isolated stamp.

...so they arrived at a crossroads, what to do next...

New London 1885, crossroads ferry card.

...and they turned to terror! Do you know what terror is!

Second World War Italian Military postcard designed by Boccia.

It is like the vampires that you are scared of.

Vampire bite error.

הבית היהודי הלאומי,
המאבק שלנו להישרדות,
עמוד מהתצוגה של לורנס פיישר
שזכתה בחודש מאי באסן במדליית זהב
(עמודים 20-22)

חדשות הבולאות

כנס יום הבולאות 2015

תשומת ליבם של חברי התאחדות בולאי ישראל ויתר האספנים וחובבי הבולאות, כנס יום הבולאות 2015 יתקיים השנה כמנהג המסורת בחג החנוכה, ביום רביעי, כז' בכסלו תשע"ו (9.12.2015) במלון רנסנס בתל אביב. בנוסף לטקס השקת בול 'יום הבולאות', שיוקדש לנתיב העברת הדואר הממלוכי, יכלול הכנס מספר הרצאות בנושאים בולאיים מגוונים. תכנייה מפורטת תפורסם בהמשך באתר האינטרנט של התאחדות בולאי ישראל, בכתובת www.israelphilately.org.il.

כבר עתה ניתן להירשם לכנס דרך אתר האינטרנט של ההתאחדות. דמי ההשתתפות לאורחים שאינם חברי ההתאחדות עומדים על 220 ₪ ולחברי ההתאחדות 120 ₪.

הכנות לרגל תערוכת בולים לאומית בהשתתפות בינלאומית בנובמבר 2016

התערוכה העתידה להתקיים בישראל, עליה דיווחנו בגיליונות הקודמים, החלה לקרום עור וגידים ונקבעה לתאריכים יב'-טז' בחשוון תשע"ז (13-17 בנובמבר 2016). התערוכה תתקיים בבנייני האומה בירושלים או בגני התערוכה בתל אביב. כבר עתה הוזמנו ונענו בחיוב ארצות הברית וגרמניה. התאחדות בולאי ישראל החלה במגעים להזמנת שתי מדינות נוספות וכן מציגים פרטיים מארצות אחרות בעלי תצוגות הקשורות בארץ ישראל או ביודאיקה.

הרשמה מוקדמת לתערוכת הבולים "PHILA TAIPEI 2016" שתתקיים בטאיוון

סמליל התערוכה

ב-21 לאוקטובר 2016 עתידה להתקיים בטאייפיי בירת טאיוון תערוכת בולים עולמית. זו הפעם הראשונה שעתידה להתקיים בטאיוון תערוכה במתכונת בינלאומית. עד עתה כל התערוכות שהתקיימו במדינה זאת היו תערוכות אסייתיות.

התערוכה תתקיים במתכונת של אלוף האלופים ("WORLD STAMP CHAMPIONSHIP").

התערוכה תהא פתוחה לתצוגות בכל ענפי הבולאות ולאספנים שקיבלו בעבר את פרסי התערוכה. כמו כן, התערוכה תהא פתוחה בפני מציגים בעלי מדליית זהב ובעלי מדליית זהב גדולה וכמו כן יוכלו להציג בה אף אספנים אשר הציגו לפני יותר מעשר שנים.

בקשות להשתתפות בתערוכה יש להפנות אל יגאל נתנאל במספר הטלפון 0537773660. יש לציין כי על הבקשות להימסר עד סוף דצמבר 2015.

- דמי המסגרות הן כדלקמן:
- אגף התחרות – 80\$ למסגרת.
 - אגף הספרות – 90\$ למוצג ספרות.
 - אגף מסגרת אחת – 120\$ למסגרת.
 - אגף הנוער – ללא תשלום.

מגזין
הבולאים
בישראל
שבל
בהוצאת התאחדות בולאי ישראל

גליון מס' 101
חשוון תשע"ו – אוקטובר 2015
מחיר: 30 ש"ח • מנוי שנתי: 100 ש"ח

מען המערכת לפניות ולמנויים: ת"ד 4523, ת"א 61045
טל': 03-6295547 • פקס: 03-5259716
Email: ipf@netvision.net.il • www.israelphilately.org.il

עורך אחראי: טיבי יניב • עורך: איתמר עצמון
עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס, שדרות רוטשילד 109, ת"א

תוכן העניינים

- חדשות הבולאות 2
- חדשות היודאיקה / אריה לין 4
- **תולדות הדואר של ארץ ישראל**
 - חותמות ביטול של דואר אוויר בארץ ישראל בתקופת המנדט הבריטי בשנים 1927-1948 / יעקב כהן 5
- **היסטוריה של מדינות ערב בראי הבולים**
 - מפרו-מערביות לפאן-ערביות – לוב בין המלך אידריס לקד'אפי דרך בולי הדואר / אייל דוד 13
- **בולאות מעבר לים**
 - תערוכת הבולים "סינגפור 2015" / יגאל נתנאל 18
- **אספנים בנעלי בית**
 - "סכסוך ארץ ישראל וארצות ערב" – סיפורו של אוסף / לורנס פישר 20
- **יודאיקה**
 - למה Benoni? / פרופ' אברהם בלום 23
- **בולאות מעבר לים**
 - הישגי המציגים הישראליים בתערוכת מסגרות בודדות בסלובניה / לס גלסמן 24
 - חוברת תולדות הדואר 25
 - עדכון קטלוג בולי ישראל 26
 - חותמות דואר ישראל 30

ניתן להתרשם ולהצטרף למיזם בכתובתו www.PostCrossing.com. כתבה מלאה על המיזם עתידה להתפרסם במגזין הנוער הבולאי נושאונצ'ק, בחודש ינואר הקרוב.

כנס לרגל הנפקת בול נתיב הדואר הממלוכי

ביום ראשון, ח' בטבת תשע"ו (20 בדצמבר 2015), תקיים המחלקה ללימודי האסלאם והמזרח התיכון של האוניברסיטה העברית בירושלים בשיתוף מוסד יד יצחק בן צבי כנס שיוקדש לכבוד בול 'יום הבולאות' שיופץ ב-9 בדצמבר, בנושא נתיב העברת הדואר בתקופה הממלוכית. המושב יתקיים בירושלים ובין היתר יישאו בו דברים פרופ' ראובן עמית, שירצה בנושא הדואר בתקופה הממלוכית, ד"ר קטיה ציטרין-סלברמן, אשר עזרה בייעוץ למעצב הבול, שתשוחח על המרחב שבין עובדות היסטוריות לחופש אומנותי ופרופ' רוני אלנבלום, שירצה על התקופה הממלוכית בארץ ישראל.

הכנס יתקיים בין השעות 15:15-17:30. פרטים נוספים באשר לתכנייה המפורטת של הכנס ניתן למצוא באתר החוג ללימודי האסלאם והמזרח התיכון של האוניברסיטה העברית בירושלים ובאתר האינטרנט של יד בן צבי.

מהנעשה באיל"ת

איל"ת, האגודה הישראלית לאספנות תימטית, החלה לאחרונה להיות פעילה ברשת החברתית פייסבוק עם השקת עמוד מיוחד. שמו של העמוד הוא Israel Association for Thematic Philately, וניתן לקבל דרכו עדכונים בזמן אמת באשר לפעילותה של העמותה.

בסוף חודש יוני יצא לאור גיליון מספר 114 של 'נושאון', בטאונה המודפס של איל"ת, אשר הוקדש לאסונות. גיליון מספר 115 של נושאון (לחודשים אוקטובר-דצמבר) מוקדש לאנשים ואירועים ששינו את העולם.

תלמידי ביה"ס מרחבים מבקרים במשרדי ההתאחדות

התלמידים עם יגאל נתנאל

בתחילת חודש יוני הגיעו מספר תלמידים מבית הספר 'מרחבים' בכפר סבא בליווי המורה פולי ארזי, אשר יזמה את פתיחת חוג

מידע נוסף באשר למחירי המסגרות, תאריכי מסירת המסגרות ועוד כהנה וכהנה ניתן למצוא בעמוד הבית של FIP, שכתובתו www.f-i-p.ch.

מיזם 'חילופי גלויות' זוכה לבולי דואר רשמיים

בשנת 2005 הגה סטודנט פורטוגזי בשם פאולו מגלהיים (Paulo Magalhães) מיזם של חילופי גלויות בין אנשים זרים מכל רחבי העולם. הרעיון נולד מתוך אהבתו של פאולו לגלויות ולקבלת דואר מוחשי – מצרך נדיר בעידן הסמארטפון והרשתות החברתיות. פאולו חשב כיצד ניתן לחבר בין אנשים כמוהו שאוהבים גלויות ויצר רשת חברתית חדשה – מעין 'פייסבוק' לאספני בולים וגלויות – שדרכה החלו המשתתפים להחליף ביניהם גלויות. עם חלוף הזמן, הפרויקט צבר תאוצה ואוהדים רבים נוספו לו, וכעבור כעשר שנים הוא כבר מנה מעל לחצי מיליון חברים, מתוך 215 מדינות.

סדרת בולים שהונפקה בפינלנד בשנת 2013 לרגל הצלחת המיזם, המציגה בין היתר את כתובת האינטרנט שלו

עם השנים החל המיזם להתרחב ולחרוג מן המטרה המקורית שלשמו נוצר, ובין היתר החל לשמש למטרות בולאיות. אם בתחילה יצר הפרויקט ערוץ תקשורת נוסף שאפשר למשתתפים להחליף גלויות באופן אקראי, על פי כתובת שנמסרה למשתתף על פי הגרלת האתר, עתה הוא החל לאפשר החלפה באופן יזום.

המשתתפים במיזם מספרים על יתרונותיו הרבים, כמו אלמנט ההפתעה המלווה במציאת גלויה בתא הדואר ממישהו בלתי מוכר, החשיפה לאזורים וערים חדשות ברחבי הגלובוס, יצירת קשר עם אנשים חדשים, לימוד עובדות וסיפורים. יתרון בולט נוסף של מיזם זה, אשר משך אליו בולאים רבים, הוא היותו של הגלויות אמצעי יעיל לקבלת בולים ממקומות שונים בעולם וכך להעשיר את האוסף.

המיזם הצליח להלהיב לא רק את משתתפיו אלא גם את רשויות הדואר בכמה ממדינות העולם ובשנתיים האחרונות הונפקו מספר בולים לכבודו. הבול האחרון הונפק ממש לאחרונה, בספטמבר 2015 בצ'כיה.

הבול החדש אותו הונפיק השירות הבולאי של צ'כיה לכבוד הצלחת המיזם

מעיינים באוספים שלדוגמא ומגבשים את אוספיהם. בתמונה הימנית, המורה פולי ארזי

של הילדים, אשר ביקשו להיוודע אל עולם הבולאות, נערך הביקור במשרדי ההתאחדות.

במהלך הביקור העשירו התלמידים את ידיעותיהם בתחום הבולאות, למדו לזהות מדינות זרות בבולים ועיינו באוספים לדוגמא שבספריה (כמו בולי הדוגמא מאיגוד הדואר העולמי) ■

הבולאות בבית הספר, לביקור ולמידה במשרדי התאחדות בולאי ישראל.

החוג שיזמה המורה פולי ארזי אמנם נפתח באופן מסודר רק בשנת הלימודים הנוכחית, אולם בשיעורים מקדימים בשנה שעברה כבר הלהיבה פולי תלמידים, תלמידות והורים רבים. לאור לחצם

חדשות היודאיקה

מאת: אריה לין

המופיעה בבול ובשל כך הסיכוי לאיתור מרכיב 'יודאיקה' כלשהו הולך וגובר (כמו למשל האומן שיצר את היצירה המונצחת בבול, האדריכל שעיצב את המבנה המוצג בבול או המדען שהמצאתו מצוינת בבול). השירות הבולאי של רוסיה כמובן אינו מציין בבול מהי הנקודה היהודית שבו, ואספני היודאיקה הם האמונים על מלאכת איתור הצד היהודי שבבול.

הרשימה של פריטי הדואר מרוסיה שהונפקו בשנה האחרונה ואשר נושאים בחובם הקשר יהודי כלשהו הינה ארוכה ומכובדת, ונזכיר למשל את הבולים שהונפקו להנצחת המשורר יוסף ברוצקי, הסופר ייבגני דולמטובסקי, המלחין מארק פרדקין והמתמטיקאי חתן פרס וולף ישראל גלפאנד.

ירושלים בוותיקן

במאי 2014, לאחר ביקורו של האפיפיור בנדיקטוס ה-16 בירושלים, הנפיק דואר הוותיקן גיליונית זיכרון מיוחדת לרגל המאורע. בגיליונית זאת, המציגה את תאריך ביקורו של האפיפיור, מופיעה דמותו של האפיפיור ברקע ומתחתיו תואר הנף של ירושלים. בבול שבגיליונית מופיעה כנסיית הקבר. גיליונית דומה הונפקה על ידי דואר ישראל, כהנפקה משותפת בין ישראל והוותיקן.

שנת תשע"ה משופעת בבולאות יודאיקה, בעיקר מהצד הרוסי

ידוע, אין כללים קבועים בהנפקת בולי יודאיקה בשירותי הדואר של מדינות העולם השונות. ישנן מדינות אשר מנפיקות בקביעות פריט אחד או יותר מתחום היודאיקה מדי שנה ושנה, בעוד שלא זכינו לראות במדינות אחרות בול יודאיקה כלשהו. מסיבה זאת שמחים אספני היודאיקה להוסיף לאוספיהם בול מתחום היודאיקה שהונפק על ידי מדינה שלא נוהגת להנפיק בולי יודאיקה תדיר.

המלחין מארק פרדקין

זכות הראשונים להנפקת בולי יודאיקה הינה של ברית המועצות לשעבר (רוסיה של היום), ואם נדרש היה לקבוע פרס למדינה המרבה ביותר בהנפקת בולי יודאיקה היו הרוסים זוכים בפרס זה. בברית המועצות מקובל להדגיש על גבי הפריט את כל יוצרי היצירה

אזרח שוודי אשר פעל בשגרירות בודפסט ואישר וויזות קולקטיביות רבות לקבוצות של יהודים, ששרדו הודות לכך את השואה. הבול הופיע בסדרה בת שלושה בולים, לצדם של מנדלה והאם טרזה.

חסיד אומות העולם בצ'כיה

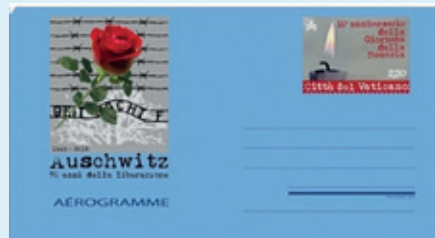
שירות הבולאות בצ'כיה הנציח השנה את זכרו של האזרח הבריטי ממוצא יהודי ניקולס וינטון, שחלקו רב בהצלת 669 ילדים, רובם יהודים, מצ'כוסלובקיה לבריטניה, בדומה ל'טרנספורט הילדים' שהוצא מגרמניה, במלחמת העולם השנייה.

טקס חשיפת הבול להנצחת וינטון

ניקולס וינטון פעל ביוזמה אישית וערב מלחמת העולם השנייה הצליח להעביר את הילדים. הוא לא זכה להכרה מטעם 'יד ושם' כחסיד אומות העולם, משום שתואר זה מוענק רק לאנשים שאינם ממוצא יהודי. אולם העיקר שמעשי ההצלה שיזם חסכו מן התלמידים מלעמוד בסכנת חיים.

ניקולס וינטון צוין באותות של כבוד והערכה הן בצ'כיה והן באנגליה ■

כמו כן הנפיק שירות הדואר של הוותיקן איגרת אוויר מאוירת לציון שבעים שנה לשחרור מחנה ההשמדה אושוויץ.

בצרפת – בול לציון שבעים שנה לשחרור המחנות

גם צרפת בחרה השנה להתייחס לציון שבעים שנה לשחרור המחנות בהנפקת בול סמלי.

ראול ולנברג בבול אוסטרלי

דואר אוסטרליה הצטרף למדינות שהקדישו בולי דואר לחסידי אומות העולם. השנה הופיע במדינה זאת בול עם דיוקנו של ראול ולנברג,

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ

TEL-AVIV STAMPS (Y. TSACHOR) LTD.

**מכירה על פי הצעות מחיר בכתב
(Mail Auction)**

**מוקדמים * מנדט * מנהלת העם * דאר עברי
ישראל * חו"ל * יודאיקה * גלויות * ספרים**

קטלוג מאויר חינם

Web: telavivstamps.com • E-Mail: tastps@gmail.com

ת.ד. 16218 תל אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

חותמות ביטול של דואר אוויר בארץ ישראל בתקופת המנדט הבריטי בשנים 1927-1948

מאת: יעקב כהן

בשנת 1932, בעקבות הסתעפות התעופה בארץ ישראל, הוקמה על ידי ממשלת המנדט מחלקה לתעופה אזרחית. בשנת 1934 נחנך בחיפה שדה התעופה הראשון על אדמת ארץ ישראל. באותה שנה החליטה ממשלת המנדט להקים שדה תעופה ליד לוד. השדה נבחר בשל קרבתו לבסיס סרפנד (צריפין) הסמוך, ומיקומו בין ירושלים, תל-אביב ויפו. בשלהי שנת 1937 הסתיימה סלילתם של ארבעה נתיבים שאפשרו גם המראות ונחיתות ליליות.

בקיץ 1936 נחנך קו התעופה הראשון לוד-קהיר של חברת מיסראייר המצרית, קו שהוארך כעבור זמן לבגדד, ביירות וניקוסיה. כעבור מספר חודשים אימצו ארבע חברות תעופה נוספות את השדה בלוד עבור קווי התעופה שלהן: חברת KLM, חברת LOT הפולנית אשר חנכה קו שבועי מוורשה (דרך סופיה ואתונה); CSA הצ'כית

ואר האוויר היווה חלק בלתי נפרד ממערכת התחבורה האזרחית והצבאית בעבר. התפתחות התעופה למן שנת 1903 ועד ימינו אנו הינה חלק בלתי נפרד בהתפתחות הציוויליזציה המודרנית ואחד מסימני ההיכר שלה, ואחד משימושיה העיקריים הינו העברת דברי דואר.

בשנת 1918 הושק קו הדואר האווירי הראשון בין ניריורק לווינגטון. בשנת 1919, כשנה לאחר מכן, נחנכו שירותי נוסעים ודואר ראשונים בין לונדון ופריס. באוקטובר 1919 נוסדה בהולנד חברת התעופה הראשונה בעולם (KLM) וב-1920 בוצעה הטיסה הראשונה ללונדון. במאי 1927 חצה צ'רלס לינדברג במטוס חד מנועי את האוקיינוס האטלנטי ללא חניית ביניים מניירורק לפריס. במאי 1928 חצה צמד טייסים אוסטרליים את האוקיינוס השקט (עם שלוש חניות) מקליפורניה לבריסבין שבאוסטרליה.

באוקטובר 1928 המריאה לראשונה ספינת האוויר הגרמנית גראף צפלין מ-Friedrichshafen שבגרמניה וחצתה את האוקיינוס האטלנטי לניירורק כשעל סיפונה עשרים נוסעים.

בשנת 1938 נוסד מנהל התעופה האזרחית שתפקידו לפקח על נתיבי הטיסה, לרבות מטענים, בטיחות באוויר ובשדות תעופה, דפוסי עבודה ושירות לנוסעים.

שדות תעופה בארץ

בדצמבר 1913 נחת לראשונה בארץ ישראל מטוס דרמושבי מביירות אשר נועד לנחות בבית הספר החקלאי מקווה ישראל, אולם בשל תנאי מזג האוויר נאלץ הטייס לבצע נחיתה מאולצת בפארק צ'ארלס קלור (באזור חוף הים בין יפו לתל-אביב). הטייס הצרפתי היה ז'ול ודרין (Jules Vedrines).

המנחתים הראשונים בארץ ישראל הוקמו על ידי הטורקים בשנת 1917 בצמח שעל שפת הכנרת, רמלה במרכז ועזה בדרום. עם כיבוש ארץ ישראל על ידי הבריטים הוסבו מנחתים אלה לשדות תעופה אזרחיים.

הקמת שדות התעופה על ידי הבריטים

באוקטובר 1931 נחנך קו התעופה הראשון בארץ ישראל על ידי מטוס ימי של חברת IA (Imperial Airways) שנחת במי הכנרת במסגרת טיסת הבכורה של קו התעופה מבריטניה להודו דרך ארץ ישראל. הנוסעים אשר המשיכו בדרכם להודו הוסעו מטבריה אל שדה התעופה של צמח, משם המריאו במטוס יבשתי. קו לונדון-כנרת פעל עד לשנת 1942.

בשנת 1932, בעקבות התפתחות התעופה בארץ ישראל, הוקמה על ידי ממשלת המנדט מחלקה לתעופה אזרחית. בשנת 1934 נחנך בחיפה שדה התעופה הראשון על אדמת ארץ ישראל

וחברת IA (Imperial Airways) הבריטית נחתה בלוד לתדלוק בדרך למזרח מלונדון לבומבי. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה נוספו קווים מפאריס, בריסל וציריך.

בדצמבר 1934 הוקמה בלונדון חברת Palestine Airways, או בשמה העברי, נתיבי אוויר לארץ ישראל בע"מ. החברה קבעה את בסיסה בשדה התעופה בחיפה. טיסת הבכורה התקיימה בשנת 1937, עם פתיחת קו חיפה-לוד. בהמשך, הוארך הקו גם לביירות שבלבנון. טיסות שכר בוצעו גם לניקוסיה ואתונה.

חברת נתיבי אוויר לארץ ישראל חדלה לפעול באמצע שנת 1940, לאחר שחיל האוויר הבריטי המלכותי הפקיע את מטוסיה לטובת המאמץ המלחמתי של בעלות הברית.

בתקופת המרד הערבי הגדול (1936-1939) שהופנה נגד היישוב העברי והשלטון הבריטי, והחשש הגובר לחיי נוסעים בדרכם לשדה התעופה בלוד, הכשירה החברה שדה תעופה חלופי מצפון לשפך הירקון בתל-אביב (לימים, שדה דב).

בשנים 1943-1944 עבר שדה התעופה לוד לשליטת חיל האוויר האמריקאי, ושימש את מפציצי הכבדים כבסיס לגיחות סיוע לכוחות בעלות הברית באירופה. בשנת 1945 הוחזר השדה לשליטת חיל האוויר המלכותי הבריטי, וכשנה לאחר מכן חזר לייעודו המקורי, כשדה תעופה אזרחי, בניהול מחלקת התעופה האזרחית. לוד היוותה תחנה חשובה לטיסות טרנס-אטלנטיות החל משנת 1945 בהיותה נקודת חיבור בין יבשות אפריקה, אסיה ואירופה.

תווית דואר אוויר כחולה המודבקת על פני המעטפה בוטלה על ידי שני פסים אדומים סמוכים וצמודים (הרוחב הכולל של שני הפסים הינו 18-20 מ"מ).

Sacher סיווג פסים אלה כ-L25 (לדבריו התאריך המוקדם להופעת חותמת ביטול זאת הינו מרץ 1936, ללא ציון תאריך סיום השימוש בחותמת הביטול).

המכתב נשלח באמצעות דואר אוויר לאירופה ובדואר ים לארה"ב. כמו כן נצפה מכתב נוסף אשר נשלח מתל-אביב בתאריך 28.9.1937.

(5) מכתב עם חותמת ביטול המורכב משישה פסים שחורים בתוך מסגרת שחורה

המכתב שלפנינו נשלח משכם לווינה שבאוסטריה בתאריך 6.8.1947. המכתב בויל בשני בולים בני חמישה ועשרים מילים, פחות מהתעריף לדואר אוויר שהינו ארבעים מיל לכל עשרה גרם, נכון למועד זה. הכיתוב "דואר אוויר" המודפס באדום על פני המעטפה כוסה על ידי מסגרת שחורה המורכבת משישה פסים אלכסוניים (62x20 מ"מ). על המעטפה מופיעה חותמת צנזורה אוזרחית עגולה ודהויה עם הכיתוב: "Osterreichische Zensurstelle no. -W-". כמו כן המעטפה כרוכה בסרט אוסטרי חום בשוליים השמאליים שתכליתו צנזורה כספית ('money censor') ובמילים אחרות, בקרה למניעת הברחת כספים למדינה.

חותמת הביטול של דואר האוויר (המורכבת כאמור משישה פסים שחורים אלכסוניים), הייתה ככל הנראה בשימוש בארצות מעבר באירופה, כאשר התעריף בדואר האוויר עמד על 25 מיל. אשר למיקום בו בוצעה ההחתמה, גיאוגרפית ניתן לכלול את טורקיה, יוון ואיטליה. טורקיה לא הפעילה חותמות ביטול לדואר אוויר ויוון השתמשה בחותמת 'Jusqu'a' עם כיתוב. ניתן אם כן להסיק כי המקור לחותמת הביטול הוא באיטליה. מעטפה נוספת נצפתה עם חותמת זו. המעטפה נשלחה לארה"ב מירושלים ונושאת את התאריך 23.2.1945.

(6) מכתב עם חותמת ביטול מסוג McQueen

המכתב הבא נשלח לבלגיה דרך מרסי בתאריך 25.4.1939 מחיפה. המעטפה בוילה בבול שערכו 15 מיל. התווית "דואר אוויר" המודפסת

מארבע פסים סגולים עבים. בין היתר נצפה מכתב שנשלח מנצרת לקליבלנד שבארה"ב בתאריך 15.1.1939 (עם ביול באמצעות שני בולים בני 7 ו-8 מילים).

(3) מכתב עם חותמת ביטול המורכב משני פסים סגולים מקבילים

המכתב הבא נשלח מתל אביב לשיקגו שבארה"ב בתאריך 23.10.1937 ובויל בשלושה בולי מנדט, בני שניים, חמישה ושבעה מילים (בסה"כ 14 מיל).

במכתב זה הודפס מראש הכיתוב "דואר אוויר" במסגרת שחורה, אשר בוטל באמצעות שני פסים סגולים ומקבילים (55x21 מ"מ). התעריף המקורי למכתב זה הינו 15 מיל, ובמכתב שלפנינו ישנו אפוא ביול חסר על סך מיל אחד. מעטפה נדירה זאת נשלחה בדואר אוויר לאירופה ובדואר ים לארה"ב.

(4) מכתב עם חותמת ביטול המורכבת משני פסים אדומים סמוכים

מכתב זה נשלח מתל אביב לארה"ב בתאריך 14.2.1937 ובויל בבול של 15 מיל.

חותמת מלבנית שחורה ובתוכה שני פסים מוצלבים הינה נדירה ביותר. ישנן עוד שתי מעטפות וכן גלויה אחת אשר נצפו עם חותמת זו, כולם מאוגוסט וספטמבר 1933. שלושת דברי דואר אלה נושאים חותמת ברנדיזי כתחנת מעבר.

שבעה, שמונה ו-15 מילים, בסה"כ 40 מיל. המכתב נשלח ככל המשוער באמצעות דואר האוויר לאיטליה בתעריף של 25 מיל עם תוספת של 15 מיל למשקל מעל 10 גרם ומכאן התעריף של 40 מיל. מאיטליה נשלח המכתב בדואר רגיל להולנד. תווית דואר האוויר המודפסת בוטלה בחותמת המורכבת משישה פסים אדומים מקבילים. ניתן לזהות כי ישנה החתמה כפולה של הפסים (Sacher L27). חותמת ביטול זו הייתה בשימוש החל מאוקטובר 1944 ועד דצמבר 1947.

(8) מכתב עם חותמת ביטול של תשלום חסר בתוך מסגרת סגולה

מכתב זה נשלח מתל אביב לברלין שבגרמניה בתאריך 29.1.1939, עליו מתנוססת חותמת מכונה עם הפרסומת "קנה תפוזי יפו" (Sacher F9). המעטפה מבוילת בבול מנדט בערך 15 מיל, בעוד תעריף דואר האוויר במועד זה עמד על 25 מיל. בעקבות הבילוי החסר הוטבעה על גבי התווית הכחולה של דואר האוויר חותמת ביטול במסגרת סגולה דו לשונית באנגלית ובצרפתית (Proud I 26), נושאת הכיתוב "insufficiently prepaid for air mail". תקופת השימוש בחותמת זאת הייתה בין ספטמבר 1934 ועד יוני 1943. בנוסף, בוטלה התווית המודבקת הכחולה של דואר האוויר באופן ידני, על ידי שני קווים צולבים בעפרון כחול.

בחזית המעטפה מבוטלת על ידי חותמת המורכבת משני פסים שחורים אלכסוניים היוצרים מסגרת הנוצרת מדיו המוטבע באופן לא אחיד על ידי חותם הגומי (מסגרת 22x43 מ"מ).

המכתב נשלח דרך ברנדיזי למרסי בדואר אוויר על ידי חברת Imperial Airways) IA (וממרסי לבלגיה בדואר רגיל. חותמת הביטול הינה McQueen's Marseille מסוג 40 (עובי הפסים כ-4.5 מ"מ). ישנה גם חותמת ביטול מפלשתינה מסוג 39 עם עובי פסים של כ-3.5 מ"מ. קיימים דברי דואר (המיועדים בדרך כלל לדרום אמריקה) אשר בנוסף לחותמת הביטול מוטבעת גם חותמת ידנית: "Par Avion Jusq'a Marseille" (בדרך האוויר עד מרסי) בדיו סגולה וגם בדיו שחורה. החותמות היו בשימוש למן שנת 1936 ועד למחצית שנת 1940.

(7) מכתב עם חותמת ביטול המורכבת משישה פסים מקבילים אדומים

מכתב זה נשלח להאג שבהולנד בתאריך 30.12.1945 מתל אביב. המעטפה מבוילת באמצעות בולים בני שניים, שלושה, חמישה,

(10) מכתב עם חותמת ביטול המורכבת משני פסים אדומים מקבילים

המכתב הבא נשלח מיפו לסנט לואיס שבארצות הברית בתאריך 10.1.1938 (Sacher B15) ובזמן של כ-15 מיל. תווית דואר האוויר הוחתמה על ידי חותמת ביטול העשויה משני פסים אדומים מקבילים (Sacher L26). חותמת זאת הייתה בשימוש בין התאריכים דצמבר 1935 ועד מרץ 1947. המרווח בין הפסים במכתב זה הינו 10-11 מ"מ, אך קיימים דברי דואר עם חותמת שבה רוחב הפסים הינו 14-15 מ"מ. המעטפה נשלחה באמצעות דואר האוויר לאירופה ובדואר הים לארה"ב.

(10.1) מכתב עם חותמת ביטול המורכבת משלושה פסים אדומים ולא מקבילים

מכתב זה נשלח מתל-אביב לניו יורק שבארצות הברית בתאריך 7.1.1935 ובזמן של כ-15 מיל. תווית דואר האוויר הוחתמה על ידי חותמת ביטול המורכבת משלושה פסים אדומים לא מקבילים, הנראים כשרבוט מכחול של חותמת ביטול עם שני פסים אדומים מקבילים.

המעטפה נשלחה בדואר האוויר ללונדון כפי שמצוין במעטפה (via London) וכן באמצעות דואר הים לניו-יורק.

(9) מכתב עם חותמת ביטול המורכבת משני פסים שחורים מוצלבים

המכתב שלפנינו נשלח מירושלים לשווייץ בתאריך 17.6.1935 ובזמן של כ-15 מיל. באותה העת לא היה קו ישיר בדואר האוויר לציריך ולפיכך המעטפה נשלחה באוויר לאירופה וברכבת לשווייץ. תווית דואר האוויר בוטלה באמצעות חותמת ביטול המורכבת משני פסים שחורים מצטלבים זה בזה (Sacher L23). עובי כל פס הינו חמישה מ"מ ואורכו 45 מ"מ.

(9.1) מכתב עם חותמת ביטול המורכבת משני פסים שחורים מוצלבים צרים

מכתב זה נשלח לווינה שבאוסטריה בתאריך 28.3.1932 ובזמן של כ-25 מיל. באמצעות שני בולים בני עשרים מיל וחמישה מיל, בסה"כ 25 מיל. בחזית המעטפה חותמת פרסומית 'בקרר ביריד המזרח בתל-אביב 1932' (Sacher F6). תווית דואר האוויר בוטלה באמצעות חותמת ביטול המורכבת משני פסים שחורים צרים מצטלבים זה בזה. עובי כל פס הינו 2 מ"מ ואורכו 48 מ"מ.

גב המעטפה מוטבעת חותמת קבלה של חיפה מן התאריך 28.3.1932 וחותמת הגעה מטושטשת.

מלבד מכתב זה לא נצפתה חותמת ביטול נוספת עם שני פסים שחורים מוצלבים צרים.

(11) מכתב עם החתמת ביטול ידנית באמצעות שני קווים מוצלבים בעיפרון כחול

המכתב שלפנינו נשלח מירושלים לאופסלה שבשוודיה בתאריך 13.10.1938, כשעליו שני בולי מנדט בני חמישה מילים ועשרים מיל, בסה"כ 25 מיל. תווית דואר האוויר הכחולה שהודבקה על המעטפה מבטלת על ידי שני קווים מצטלבים באמצעות עפרון כחול. התעריף למשלוח דואר האוויר באותה העת עמד על שלושים מיל, באמצעות חברת KLM. המכתב נשלח ללונדון בדואר האוויר ובדואר רגיל מלונדון לשבדיה.

(12) מכתב עם חותמת ביטול המורכבת משישה פסים סגולים אלכסוניים במסגרת מלבנית

מכתב זה נשלח מתל אביב לגטבורג שבשוודיה בתאריך 23.8.1945 ובול באמצעות ארבעה בולי מנדט בני עשרה מיל כל אחד ובנוסף

ישנן מספר חותמות (כמו חותמות 2, 3) שנוכח למועד כתיבת שורות אלה טרם ניתן לקבוע בוודאות היכן היו בשימוש • ישנן מספר חותמות ביטול (כמו החותמת המורכבת משישה פסים שחורים בתוך מסגרת שחורה [חותמת מספר 5] או החותמת המורכבת משישה פסים סגולים בתוך מסגרת סגולה [חותמת מספר 12]) אשר ייתכן כי היו להן מספר ייעודים נוספים שלא ברורים לנו במלואם

שני בולים בני 15 מיל להשלמת התעריף בדואר אוויר לשוודיה (70 מיל בסה"כ לכל עשרה גרם). הבולים בערך 15 המיל לא הוחתמו על ידי פקיד הדואר. המעטפה הוחתמה באמצעות חותמת אדומה בעלת מסגרת מלבנית ובתוכה האותיות (Onward) O.A.T. Air Transmission. החתמה זאת בוצעה בלונדון (exchange office), באמצעות חותמת שנועדה אך ורק לדברי דואר אוויר. חותמת זו הינה מסוג Heifetz VI, ותקופת השימוש בה הייתה בין מרץ 1945 ועד אפריל 1946.

כמו כן הוחתמו בולים אלה באמצעות חותמת ידנית מלבנית סגולה עם שישה פסים אלכסוניים. החתמה נוספת זאת נועדה במקרה זה לבטל את תוספת הבולים להשלמת התעריף לדואר אוויר לשבדיה, אך כנראה נועדה במקור לביטול חבילות ומעטפות גדולות. כמו כן נצפה מכתב נוסף אשר נשלח לארה"ב ביולי 1945 הנושא חותמת זאת.

דירוג נדירות של חותמות ביטול דואר האוויר

במאמר זה הוצגו ארבעה עשר פריטי דואר הנושאים חותמות ביטול של התוויות או של הכיתובים המציינים כי המכתב נועד להישלח ליעדו באמצעות דואר האוויר. בטבלה הבאה תוצג נדירותן של חותמות אלה. המספרים בעמודה הימנית מתייחסים למספר הפריט עליו מופיעה החותמת והאותיות הלוועזיות בעמודה השמאלית מציגות את דרגות נדירותן של החותמות, כאשר אות A מייצגת את החותמת הנפוצה ביותר והאות R מייצגת את החותמת הנדירה ביותר.

מספר	תיאור חותמת הביטול	תקופת השימוש	דרוג
1	שני פסים שחורים מוצלבים, נתונים בתוך מסגרת שחורה	1933	G
2	ארבעה פסים מקבילים סגולים	1 - 2.1939	R
3	שני פסים סגולים מקבילים	10.1937	R
4	שני פסים אדומים סמוכים	9.1937 - 3.1936	E
5	שישה פסים אלכסוניים שחורים בתוך מסגרת שחורה	8.1947 - 2.1945	F

סיכום

במאמר זה ביקשתי לסקור באופן מקיף ככל שניתן את התחום של חותמות ביטול של תוויות דואר אוויר בתקופת המנדט הבריטי בארץ ישראל, בין השנים 1927-1948. רוב חותמות אלה היו בשימוש בפלשתינה (כמו חותמות 1, 4, 7, 8, 9, 10, 11), בעוד בחלק מהן נעשה שימוש בארצות המעבר (חותמות 5, 6, 12); ישנן מספר חותמות (כמו חותמות 2, 3) שנכון למועד כתיבת שורות אלה טרם ניתן לקבוע בוודאות היכן היו בשימוש.

חותמות הביטול המוצגות כאן בחלקן נדירות ולכן יש קושי לתחום את תקופת השימוש בהן ולהסביר מדוע נדרשו לחותמות הביטול הנדירות, כמו למשל החותמות המורכבות משניים או ארבעה פסים מקבילים סגולים (כמו חותמות 2, 3), כאשר חותמות רגילות היו בנמצא באותה עת (אלא אם כן שימושן היה בארצות המעבר). ישנן מספר חותמות ביטול (כמו החותמות המורכבת משישה פסים שחורים בתוך מסגרת שחורה [חותמת מספר 5] או החותמת המורכבת משישה פסים סגולים בתוך מסגרת סגולה [חותמת מספר 12]) אשר ייתכן כי היו להן מספר ייעודים נוספים שלא ברורים לנו במלואם.

כולי תקווה שהסקירה תעורר עניין בקרב אספנים העוסקים בהיסטוריה הבולאית של ארץ ישראל בתקופת המנדט. תודה ליואל סלוצקי על עצותיו המועילות ■

מספר	תיאור חותמת הביטול	תקופת השימוש	דירוג
6	חותמת ביטול McQueen	1936 - 6.1940	D
7	שישה פסים מקבילים אדומים	1944 - 10.1947	C
8	חותמת ביטול במסגרת סגולה דו לשונית אנגלית / צרפתית	1934 - 6.1943	B
9	שני פסים שחורים מוצלבים	1932 - 3.1937	B
9.1	שני פסים שחורים מוצלבים צרים	1932	G
10	שני פסים אדומים מקבילים	1935 - 12.1947	A
11	שני קווים מוצלבים בעפרון כחול-שחור אדום וכ"ב.	כל התקופה	A
12	שישה פסים אלכסוניים כחולים, נתונים בתוך מסגרת כחולה	1945 - 8.7	G

תקופת השימוש המצוינת הינה מוערכת ונסמכת על תצפיות במשך שנים רבות. בוודאי ניתן להוסיף ולעדכן.

ירושלים

של זהב

המרכז למכירות פומביות
יודאיקה · עתיקות · אומנות
יחודיות · מקצועיות · אמינות · הגינות

אנו שמחים להזמינכם למכירה הפומבית

שתי ערך אחת לחודשיים במשרדי החברה ברחוב הרב מימון 2, ירושלים.

ימי תצוגה מוקדמת לפריטים לפני כל מכירה
למעוניינים בקטלוג המכירה חינם ובפרטים נא ליצור קשר
בטלפון 02-5877771, 058-7-752-752 פקס 025704377 או דרך מייל/אתר החברה
f jerusalemofgold1@gmail.com / www.Jerusalem-of-Gold.com

כמו כן אנו מעוניינים בפריטים ובחומר נוסף בנושאים: בולאות, (במיוחד: אוספים, התקופה העות'מאנית, שואה ומחנות, מחנות מעצר בריטיים, קק"ל, ועוד) מטבעות, שטרות, אסימונים, אמצעי תשלום, מדליות, אוטוגרפים, מסמכים מקהילות ישראל, הישוב הישן ותולדות הציונות, שואה, חפצי פלשתינה ובצלאל, גלויות, שנות טובות, כרזות, ספרים ישנים, מפות ישנות, תחריטים, אמנות יהודית, תשמישי קדושה, ועוד...

מפרו-מערביות לפאן-ערביות – לוב בין המלך אידריס לקד'אפי דרך בולי הדואר

מאת: אייל חוד*

בניגוד מוחלט לבולים של אידריס, קד'אפי – בכל 42 שנות שלטונו, למן ההפיכה ב־1969 ועד להפלתו ב־2011 – הנפיק בולים רבים, מרהיבים ביופיים ועם מגוון רחב של סמלים ונושאים. בהקשר זה יש לציין כי לאחר הפלתו נשרפו למעלה מ־300 מיליון בולים מתקופתו ששכבו במחסני הדואר. נתון זה אינו מפתיע, לנוכח העובדה שקד'אפי היה מנהיג ססגוני ומוחצן שידע לנצל את הפלטפורמה של הבולים עד תום. הוא השתמש בהם לא רק כדי לבסס את הלגיטימציה למשטרו אלא גם כדי להאדיר את דמותו וליצור סביבו פולחן אישיות, כיאה לשליטים טוטליטריים אחרים כדוגמתו ברחבי העולם.

המלך אידריס מול קד'אפי. למעלה, המלך אידריס בבול משנת 1952. למטה, סדרת יום השנה השמיני להצהרה על כינון שלטון העם משנת 1985 עם דמותו של קד'אפי

בעוד שדיוקנו של המלך אידריס הופיע אך ורק על סדרה אחת של בולים משנת 1952 (כל בולי הסדרה נושאים עיצוב זהה פרט לצבעים והעריכים), דמותו של קד'אפי הופיעה על בולים רבים מסדרות שונות. בולי קד'אפי בדוגמא שלפנינו לקוחים מתוך סדרה בת חמישה בולים שהונפקה בשנת 1985 לציון יום השנה השמיני להצהרה על כינון "סלטת אלשעב" ('שלטון העם') שניתנה באופן רשמי רק בשנת 1977.

ההכרזה הייתה אמנם על "שלטון עם", אך הדמות היחידה המונצחת על גבי הבולים היא דמותו של קד'אפי בתלבושות שונות

בולים יש תרומה רבה למחקר ההיסטורי בהיותם מעבירים מסרים דרך שילוב של סמלים, צבעים, אותיות וציורים המיועדים הן לקהל שבתוך המדינה והן לקהל שמחוץ לה. הם מהווים מעין בבואה לזהות הלאומית שהשלטון רוצה ליצור למדינה ומשמשים גם מעין 'פרסומות מיניאטוריות' עבורה. השלטון בוחר בקפידה את המסרים הגלויים והנסתרים שהוא רוצה להעביר באמצעות הבולים ואלה ממחישים את מקומה המיוחד של המדינה בהיסטוריה ובעולם. בשדה הערבי והאסלאמי בוצעו עד כה מחקרים מעטים המתבססים על בולים כראיות היסטוריות ומפיקים את מלוא הפוטנציאל הגלום בהם, וזאת על אף היותם זמינים ונגישים. כך למשל ישנם מחקרים על בולים של מדינות כמו מצרים, עיראק, תוניסיה וירדן, אולם טרם פורסם מאמר על בולי לוב. בעבודת מחקר שכתבתי בשנת 2012 במסגרת לימודי בחוג ללימודי האסלאם והמזרח התיכון באוניברסיטה העברית בירושלים, חקרתי את הבולים שהונפקו במדינה זאת בתקופתו של המלך מחמד אידריס אל-סנוסי, שהיה המלך הראשון והיחיד שידעה לוב (1951-1969). ייחודיותה של עבודה זו נבעה מכך שהיא עסקה בנושא שטרם נחקר לעומקו, וגם מכך שהיא התבססה, בין-היתר, על אוסף הבולים של סבי וסבתי מטריפולי. אוסף זה היה בין החפצים הבודדים שהם הביאו עמם ארצה כשנאלצו לעזוב את לוב תוך זמן קצר ביוני 1967, עת פרצו פרעות אנטי-יהודיות במדינה בעקבות מלחמת ששת הימים. לקראת כנס של מרכז לבציון לחקר האסלאם, בנושא בולים בארצות ערב, בו הוזמנתי להרצות במרץ 2014, פיתחתי את העבודה להרצאה רחבה יותר שעסקה בהשוואה בין הבולים מתקופתו של המלך אידריס לבולים מתקופתו של קד'אפי. עיקרי ההרצאה מובאים במאמר זה.

אידריס מול קד'אפי

הבולים שהונפקו בתקופתו של המלך אידריס, ששלט במדינה במשך 18 שנה – מקבלת העצמאות מידי הבריטים ב־24 בדצמבר 1951 ועד להפיכת הקצינים בהנהגת מעמר אל-קד'אפי שהתחוללה ב־1 בספטמבר 1969 – היו סמליים ותאמו את הדמות הצנועה וה'אפורה' של המלך. הם גם לא היו רבים בכמותם, דבר שאפשר לי לסקור את כולם ולבחון בצורה מקיפה את האופן שבו אידריס השתמש בבולי הדואר כאמצעי להשגת לגיטימציה רחבה למשטרו וליצירת זהות לאומית לובית ייחודית.

* הכותב הינו בוגר תואר שני בחוג ללימודי האסלאם והמזרח התיכון באוניברסיטה העברית בירושלים. את התזה שלו כתב דוד בנושא: "חיי היומיום של היהודים בני המעמד הבינוני-גבוה בעיר טריפולי בלוב (1951-1967)". ניתן לעמוד עמו בקשר בדוא"ל: eyalda1@gmail.com

אלג'יריה, תוניסיה ועוד), אך נזנח בתקופתו של קד'אפי, שבאופן טבעי ניתק עצמו מכל סממן שהיה קשור למלוכה. שילוב סמלים זה הופיע בצורות שונות על בוליה של לוב בתקופתו של אידריס. שילוב זה סימל מחד את עצמאותה וריבונותה של המדינה תחת שלטון המלך, ומאידך ניתן לפרשו כנקודת תורפה וכניסיון לשדר איזושהי אחדות כפויה, 'פיקטיבית', שכן השלטון המשיך להדגיש את החלוקה של המדינה לאזורים שונים ונבדלים.

מימין, יום השנה הראשון לכניסתה של לוב לאו"ם, 1956. משמאל, הסימפוזיון הבינלאומי הראשון על הספר הירוק, 1983

החלוקה לאזורים באה לידי ביטוי גם בבול משנת 1956, המתאר את מפת לוב ועליה מסומנים שלושת מחוזות אלה שחוברו יחדיו ליצירתה של לוב המודרנית, יחד עם שמות הערים המרכזיות – טריפולי ובנגאזי. בול זה הונפק לציון יום השנה הראשון להצטרפותה של לוב לאו"ם ובמרכז המפה מופיע איור בניין מטה האו"ם שבניו

ייחודיותה של עבודה זו נבעה מכך שהיא עסקה בנושא שטרם נחקר לעומקו, וגם מכך שהיא התבססה, בין-היתר, על אוסף הבולים של סבי וסבתי מטריפולי. אוסף זה היה בין החפצים הבולטים שהביאו עמם ארצה כשנאלצו לעזוב את לוב תוך זמן קצר ביוני 1967, עת פרצו פרעות אנטי-יהודיות במדינה בעקבות מלחמת ששת הימים

יורק מוקף בשני דגלים – של לוב ושל האו"ם. מתחת למפה מופיע צירוף המילים "ליביא מוטנא" (לוב מולדתנו) שנכתב בקליגרפיה ערבית-כופית פרחונית. קליגרפיה זו טומנת בחובה משמעות אסלאמית-ערבית, שכן הקליגרפיה הכופית היא הקליגרפיה העתיקה ביותר של הכתב הערבי.

בעוד בול זה היה הבול היחיד מתקופת אידריס בו הוצגה מפת לוב, בבולים מימי קד'אפי הוצגה מפת המדינה פעמים שונות במספר הקשרים, אך ללא החלוקה לאזורים אלא כישות אחת. הבול שלפניו, שהונפק באפריל 1983 ומציין את הסימפוזיון הבינלאומי הראשון שנערך על הספר הירוק של קד'אפי, מציג את לוב כיחידה גיאוגרפית אחת, צבועה בירוק.

ההבדל בזהות – הזירה הבינלאומית

בתקופת המלך אידריס הונפקו בולים רבים שהציגו נושאים בינלאומיים שונים, בדרך כלל הקשורים לאו"ם, כמו הבול שהוצג לעיל. כמו מדינות חדשות אחרות, ראתה לוב חשיבות בהנצחת חברותה באו"ם, שכן קבלה זאת נתפסה כקבלת גושפנקא בינלאומית להשתלבות המדינה במשפחת האומות. המטרה הייתה, בין היתר,

הלקוחות מהמלחמה המכובדת שהייתה לו. בדוגמא שלפנינו ניתן לראות שלוש מהתלבושות: מימין לשמאל – קד'אפי לבוש מדי צבא בצבע שחור, שכן הוא קידם את עצמו מדרגת סרן לדרגת קולונל (=אלוף משנה) והיה ל"מפקד העליון" של הצבא; במרכז, מופיע קד'אפי עם גלימה אקדמית שחורה ומשמאל – בתלבושת עממית. יש לציין כי קד'אפי אהב להופיע כשהוא לבוש בגלימות וכיסויי ראש ססגוניים, שהדגישו את שייכותו השבטית-אפריקאית – שהרי מוצאו היה משבט הקד'אד'פה, שבט נוודים מצפון לוב.

בבולים אלה ניתן להבחין גם בדגל הירוק שהפך לדגלה הרשמי של המדינה למן שנת 1977 (הצבע הירוק נתפס כצבע המזוהה עם האסלאם) וכן בספר הירוק של קד'אפי. בספר זה פרש קד'אפי את משנתו הפוליטית ואת תפיסת עולמו הדוגלת במה שכונה "סוציאליזם אסלאמי" לשינוי ולשיפור פני החברה והכלכלה במדינה. הספר עצמו וכן ציטטות ממנו באנגלית ובערבית הופיעו בבולים רבים מתקופתו. יש לציין כי הכיתוב על בולי לוב, הן מתקופתו של אידריס והן מתקופת קד'אפי, נעשה בשתי שפות – בשפה הערבית ובשפה האנגלית (על בולים מעטים מתקופתו של אידריס הופיע כיתוב בצרפתית במקום האנגלית). דבר זה אינו מפתיע, שכן ככוונת השלטון היה להגיע גם לקהלים בינלאומיים. אף אחד מהבולים לא הכיל כיתוב בשפה האיטלקית, שהייתה השפה המערבית השגורה בקרב רבים מאזרחי המדינה, דבר המעיד על מגמתו של השלטון להתנתק מכל סממן תרבותי ולשוני של השלטון הקולוניאלי האיטלקי שהיה במדינה במשך תקופה ארוכה של כשלושים שנה (1911-1942).

מאפיין נוסף בו ניתן להבחין הוא שם המדינה שונה מ־Kingdome of Libya (ממלכת לוב; או בבולים אחרים: United Kingdom of Libya = הממלכה המאוחדת של לוב) בימיו של אידריס, לכיתוב Socialist People's Libyan Arab Jamahiriya (בבולים מאוחרים יותר, נוסף התואר Great

בתחילת הכיתוב), דהיינו הג'מאהיריה הערבית הלובית העממית הסוציאליסטית הגדולה, בתקופתו של קד'אפי. קד'אפי טבע כאן מונח חדש – 'ג'מאהיריה', שמגיע מהמילה הערבית ג'מאהורה, דהיינו רפובליקה, ומשמעותו בקירוב: חברת ההמונים. אין למילה זו מילה מקבילה באנגלית. אם כבר בשמות עסקינו, אציין כי בתחילת דרכו של קד'אפי הוא נתן למדינה את השם Libyan Arab Republic = היינו, הרפובליקה הערבית הלובית. בשמות של קד'אפי יש דגש על הזהות הערבית של המדינה, עניין שהיה מאוד חשוב לו, כפי שאראה בהמשך.

לא ניתן להתעלם מן הסמליות בבול של אידריס. המלך מופיע במרכז כשהוא חובש כובע תרבוש אדום – שריד מהאימפריה העות'מאנית שהיה מסימני ההיכר של המלך ושל בני משפחת המלוכה הלובית האחרים. משני צידיו מופיעים סמלי שלושת המחוזות שחוברו יחדיו ליצירתה של לוב ב־1951 – שיבולת חיטה (קירנאיקה, המחוז ממנו הגיע אידריס), ענף זית (טריפוליטניה) ועלה תמר (פזאן) ומעליו סמל בית המלוכה הסנוסי – כתר שבראשו סהר וכוכב. סמל זה, שאף הופיע על דגלה של לוב באותן השנים, הינו סמל של האימפריה העות'מאנית שאומץ עם השנים על ידי מדינות שונות כסמל מוסלמי-דתי (מופיע בין היתר בדגלן של תורכיה,

ב־1942 היה, אחרי הכל, מינוי של הבריטים. הוא השקיע את מלוא מרצו בחבירה למערב ועניין זה משתקף בין היתר בבולים. אצל קד'אפי, לעומת זאת, העניינים נראו אחרת לחלוטין. בניגוד מוחלט לאידריס, יחסיו עם המערב היו עכורים ומתוחים כבר מראשית שלטונו וניתן לזהות זאת גם בבולים. קד'אפי דאג להנציח את

להקרין תדמית של 'אזרח בינלאומי טוב'. כך, לדוגמא, הכילו הבולים במקרים מסוימים מסר חברתי אוניברסאלי, ששודר הן כלפי פנים והן כלפי חוץ, כמו זה של בול 'זכויות האדם' משנת 1958. הבול הונפק לציון עשר שנים לאימוץ מגילת זכויות האדם על ידי האו"ם והכיל סמליות מתאימה – את סמל האו"ם כשהוא מצויר בתוך מוטיב של שרשרת שבורה, המסמל חירות.

מסרים אוניברסאליים כמו 'זכויות האדם' הופיעו גם על גבי בולים מתקופתו של קד'אפי, אבל בגרסה המיוחדת לו. ההנצחה לא הייתה של מגילת זכויות האדם של האו"ם, כפי שנעשה בתקופת המלך אידריס, אלא של "הפרס הבינלאומי לזכויות האדם על שם מעמר אלקד'אפי", אותו החל להעניק למן שנת 1989 ועד הפלתו ב־2011. פרס זה תאם את תפיסתו

העצמית של קד'אפי כמורה דרך מוסרי וכדמות שוחרת שלום וזאת על אף שהוא נחשב במשך שנים רבות לאחד התומכים העיקריים בטרור הבינלאומי. בצמד בולים משנת 1994 ניתן לראות את קד'אפי לצד זוכה הפרס הראשון – לוחם החופש הדרום אפריקאי נלסון מנדלה. בין מקבלי הפרס היו גם האינדיאנים באמריקה, "הילדים של פלסטין" ועוד. לא ניתן להתעלם מקרני השמש המאירות את קד'אפי בבול זה. יש כאן אימוץ חזותי של השמש הבלתי מנוצחת, ה־"sol invictus" – שהפכה לדימוי מקובל בקרב מנהיגים ואומצה בין השאר בידי קיסרי רומא. תבנית חזותית זאת חוזרת על עצמה בבולים רבים של קד'אפי כפי שנראה בהמשך.

עשור לאימוץ מגילת זכויות האדם, 1958-1948

הפרס הבינלאומי לזכויות האדם על שם קד'אפי, 1994

הבולים שהונפקו בתקופת המלך אידריס היו סמליים ותאמו את הדמות הצנועה וה'אפורה' של המלך. בניגוד מוחלט להם, בולי המלך קד'אפי מרהיבים ביופיים ומכילים מגוון רחב של סמלים ונושאים. קד'אפי השתמש בהם לא רק כדי לבסס את הלגיטימציה למשטרו אלא גם כדי להאדיר את דמותו וליצור סביבו פולחן אישיות, כיאה לשליטים סוליטריים אחרים כדוגמתו ברחבי העולם

המהלכים המתריסים שנקט כנגד המערב בשנים הראשונות לכהונתו (תחילת שנות השבעים), שכללו למשל את גירוש האיטלקים שנותרו במדינה (בין 15 ל־20 אלף איש), את הלאמת חברות הנפט הזרות במדינה ואת פינוי הבסיסים הצבאיים הזרים (הבריטי והאמריקאי) שהיו בלוב. הבול שלפנינו, למשל, הונפק ב־1970 ומתאר את פינוי הכוחות האמריקאים מלוב וניתן להבחין שוב בתבנית החזותית החוזרת של קד'אפי כאותה 'שמש בלתי מנוצחת' וגם בדימוי החזותי הכולל הלקוח מהעולם הפשיסטי של דמות החייל הלוחם.

כדי לבסס את משטרו, שאף קד'אפי לנטוע בקרב אזרחי לוב תחושה של רציפות בינו לבין גיבורי הג'יהאד האגדיים מההיסטוריה הלובית שנלחמו בזרים, כשהבולט ביניהם היה עומר אלמוח'תאר, מפקד המאבק הסנוסי באיטלקים בין השנים 1923 ל־1931, השנה בה הוא מת 'מות קדושים' (קד'אפי, אגב, נולד עשור לאחר מכן, ב־1942). ניתן לראות זאת, למשל, בבול שהונפק ב־1982 לציון יום השנה החמישי להצהרה על כינון שלטון העם. בניגוד לשלטון המלוכני של אידריס, שלא הדגיש את המורשת ההרואית של המאבק נגד הקולוניאליזם האיטלקי מתוך רצון לצייר את לוב בעולם כמדינה שוחרת שלום הנוטה למערב ולא קוראת עליו תיגר, לקד'אפי לא הייתה בעיה להבליט זאת. הוא פיאר על גבי בולים רבים את "מלחמת המצווה" של העם הלובי נגד האיטלקים וכמובן שמקומו של אידריס במאבק באיטלקים 'נמחק' מההיסטוריה הרשמית הלובית של קד'אפי.

מימין, פינוי הכוחות האמריקאים מלוב, 1970. משמאל, יום השנה החמישי להצהרה על כינון שלטון העם, 1982

קד'אפי דאג בין היתר לציין בעקביות את יום השנה להפצצות האמריקאיות בלוב (15 באפריל 1986) על גבי סדרות של בולים

בכל שנות שלטונו הנהיג המלך אידריס מדיניות פרו-מערבית. מאז הקמתה הפגינה לוב הבעת תודה למעצמות המערב שלא רק 'יצרו' אותה אלא גם נתנו לה את ההגנה והסיוע הכספי שהיה דרוש בשנים הראשונות והקריטיות לקיומה. אידריס, שעמד בראש תנועת השחרור הלובית שסייעה לבריטים ולצרפתים להביס את האיטלקים

עצמו כממשיך דרכו ולכן אין זה מפתיע שהוא בחר להנציח את נאצר על גבי בולים, כפי שניתן לראות בבול מ-1971 לציון שנה למותו. נאצר היה עבורו מקור לגיטימציה. קד'אפי אף ניסה לחולל, במיוחד בשנות

מימין, נאצר, 1971.

משמאל, 50 שנה לליגה הערבית, 1995

השבעים, איחוד עם מדינות ערביות ביניהן מצרים, סוריה ותוניסיה. אף על פי שניסיונות אלה לא צלחו, הוא לא זנח את חזונו ודאג להנציח בבולים את השאיפה לאחדות ערבית. כך, לדוגמה, בבול משנת 1995 שהונפק לציון יום השנה החמישים לכינון הליגה הערבית ניתן לראות את מפת "העולם הערבי" וכן את דגלי כל המדינות הערביות, לרבות, אגב, דגלה של פלסטין, המקיפים את סמל הליגה הערבית.

בול שנת הפליט העולמית (1960) שהונפק בלבד, למול בול שנת הפליט העולמית שהונפק באותה שנה על ידי הקע"מ

מעניין לציון כי בתקופת שלטונו של אידריס לא הונפקו בולים שהמחישו את האיבה והעוינות ששררה בעולם הערבי נגד מדינת ישראל וכי אידריס לא מצא לנכון להנציח את הסוגיה הפלסטינית על גבי הבולים. זאת, בניגוד למרבית המדינות הערביות והמוסלמיות האחרות באזור. מחקר שפורסם בנושא השתקפות הסוגיה הפלסטינית בבולי העולם מצביע רק על בול אחד מתקופתו של אידריס הקשור כביכול לפלסטינים*. בול זה הונפק באפריל 1960 לציון שנת הפליט העולמית ומופיעים עליו שלושה סמלים – סמל של עץ עקור, שנבחר לייצוג הנושא, כשמצדו האחד מופיע סמל האו"ם ומצדו השני – סמלה של הממלכה הלובית. האזור שנבחר בלבד היה איור 'ניטראלי' – נטול כל סממן הקושר אותו ישירות ובאופן מובהק לפלסטינים ונראה כי הוא נעשה רק במטרה לישר קו עם המדינות האחרות החברות באו"ם שצינו גם הן יום זה. לשם ההשוואה, היו מדינות ערביות, כמו למשל הקע"מ (הקהילה הערבית המאוחדת – איחוד של סוריה ומצרים דאז), שהציגו על הבול שלהן באותה השנה אלמנטים פלסטינים כדוגמת פליטים פלסטינים המצביעים לעבר מפה של פלסטין.

בניגוד מוחלט לאידריס, קד'אפי ראה בפלסטינים אחד הגורמים המאחדים של העולם הערבי. הוא תמך רבות בארגונים הפלסטיניים

שהונפקו בממדים גדולים ביחס לבולים שגרתיים (האמריקאים ביצעו הפצצות בלוב כתגובה לפיגוע במועדון לילה של חיילים אמריקאים במערב ברלין שלוב הייתה מעורבות בו). סדרות אלה הנציחו כמובן את 'התוקפנות האמריקאית' וכללו תיאורים של 'קץ הימים' – הרס, חורבן ונפגעים. במרכזם של בולים אלה מוצג קד'אפי כלוחם הג'יהאד הגדול.

בול מסדרת "התוקפנות האמריקאית" שהונפק ב-15.4.1986, במרכזו ניצבת דמותו של קד'אפי

בהציגו את ארה"ב כאויב, העניק קד'אפי לעצמו דימוי של מי שנלחם בהצלחה ביריב אדיר זה, ומצג זה תרם רבות לגיטימציה וליוקרה שרחשו לו בלבד וברחבי העולם השלישי. מנגד, בדרך זאת הוא הציג את עצמו, על אף מעללי, כ'קורבן' וכ בעצם 'נהנה מכל העולמות'. יש לציון כי קד'אפי הפסיק להנפיק כאלה בשנת 2001, בהתאם למגמת הפייסנות שאפיינה אותו במיוחד לאחר פיגועי הטרור וקריסת מרכז הסחר העולמי בניו יורק ב-11/9, אך הוא 'שב לסורו' בשנת 2009, לאחר בחירתו של ברק אובמה לנשיאות.

הזירה הערבית

שלטונו של אידריס מיעט להנפיק בולים המפגינים סולידריות ערבית. אמנם לא הייתה באפשרותה של לוב לברוח מהאופי הערבי והאסלאמי שהיה טבוע בה ומהנאמנות שציפו ממנה להפגין כלפי מדינות האזור, אך עם זאת המלך אידריס דאג להדיר את עצמו ולא להתערב יתר על המידה בנעשה בעולם הערבי. נראה, אם כן, כי בפעמים הבודדות בהן לוב הנפיקה בולים עם זיקה ערבית-מוסלמית, היא עשתה זאת כדי 'לצאת ידי חובה', כמו

מטה הליע"ר ומוזיאון הדואר הערבי בקהיר, 1960

למשל בבול שלפניו משנת 1960, שהיה אחד משלושת הבולים היחידים שהונפקו לציון חברותה של לוב בליגה הערבית (הליע"ר). לוב אמנם הצטרפה לליגה כבר בשנת 1953, אבל רק שבע שנים לאחר מכן הנפיקה בול להנצחת חברותה בארגון (לשם השוואה, את חברותה באו"ם דאגה לוב להנציח, כפי שראינו, שנה לאחר הצטרפותה). בבול זה ניתן לראות את חניכת מטה הארגון ופתיחת מוזיאון הדואר הערבי בקהיר. הבול יצא בעיצוב זהה בכל מדינות הליגה, רק עם תוספת של סמל כל מדינה בקטן בצד הבול והדפס רכב של שמה.

קד'אפי, בניגוד מוחלט לאידריס, נחשב לתומך נלהב של רעיון הפאן-ערביות – איחוד המדינות הערביות למדינת-על אחת. לאחר מותו של נשיא מצרים גמאל עבד אל-נאצר ב-1970 הוא ראה את

* ראה: Abuljebain, Nader Khairiddine. Palestinian History in Postage Stamps. Beirut: Institute for Palestine Studies, 2001

כשהוא כורע לתפילה באוהל שלו לצד הילדים ('דור העתיד'), וכמובן מקיים את מצוות החג' – העלייה לרגל למכה ומדינה, שהיא אחת מחמש מצוות היסוד באסלאם, ומנשק את האבן השחורה בכעבה. בתחתית הבול אגב מודגשת חשיבותו של הקוראן שמהווה את "החוק של החברה", כפי שנכתב: "The Holy Quran is the law of society".

"יום הילדים האפריקאים", 1984

יש לציין כי קד'אפי הדגיש כי מיקומה של לוב הוא לא רק במרחב הערבי-אסלאמי, אלא גם במרחב האפריקאי. הוא ראה את עצמו כמנהיג היבשת, או כמו שהוא היטיב להגדיר זאת כ"מלך מלכי אפריקה" וישנם בולים רבים שמפארים זאת, כמו הבול שלפנינו – נושא הכיתוב "היבשת זה אני", על משקל "המדינה זה אני". משום כך הוא נטה להתערב לא רק בענייני מדינות ערב, אלא גם בענייניהן של מדינות אפריקה – הן בתמיכה צבאית בתנועות שחרור שפעלו בהן והן בתמיכה כלכלית.

סיכום

כפי שראינו, הבולים מהווים אמצעי חשוב דרכו ניתן ללמוד על התדמית הרשמית והזהות הלאומית שכל מנהיג רצה ליצור למדינה תחת הנהגתו. קשה לבחון באיזה מידה כלי זה היה יעיל בעיצוב הזהות הלוברית כיוון שאין באמתחתנו כלים לבחון היבט זה, ובאופן כללי ישנו קושי רב בגיבוש וזיהוי גישה לאופן החשיבה של הפרט במדינות ערב. עם זאת, לנוכח העובדה שלוב פוסט עידן קד'אפי נמצאת בתהליכי פירוק מתקדמים, מתבהרת התמונה ש'העבודה' שהחל בה אידריס והמשיך בה קד'אפי, גם בכוח הזרוע, ליצירת זהות לובית משותפת ולבניית תשתית לאומית – הייתה לשווא ■

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה
- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו
- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה
- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE, OTTOMAN PERIOD, JUDAICA
- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue
Ask about special low vendor commission rates.
P.O.Box 8101 — TRENTON NJ 08650 USA
E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET
Phone: 609-456-9508

לוחם תנועת פת"ח, 1971

"התוקפנות נגד עזה והעמידה האיתנה" שמראה את דגל פלסטין בצורת מפת ישראל לצד תמונות של ילדים פצועים ובמרכז – יד של ילד שמחזיקה אבן ומסמנת את סימן הניצחון – ה'ו'.

כיפת הסלע, 1972. "התוקפנות נגד עזה והעמידה האיתנה", 2009

הזירה הדתית

בתקופתו של אידריס לא הונפקו בולים בנושאים דתיים, וזאת על אף העובדה שאידריס עמד בראש המסדר הסנוסי – מסדר מוסלמי-סוני פונדמנטליסטי. כך, למשל, לא הונפקו בולים המתארים מקומות

תפילה באוהל עם ילדים, 1986. קיום מצוות החג', 1985

קדושים לאסלאם, עולי רגל מוסלמים וסמלי דת כמו מסגדים, כפי שנעשה במדינות מוסלמיות אחרות. אצל קד'אפי לעומת זאת בולים בנושאים אלה הופיעו בשפע. כבר מיומו הראשון פעל קד'אפי לחידוש פניה האסלאמיות של לוב ובבולים שהנפיק דאג להציג את עצמו כשליט מוסלמי ואף כ'מבשר דת', דבר שתרם לביסוס מעמדו. בבולים אלה, למשל, ניתן לראות את הדוגמא האישית של קד'אפי

תערוכה בעולם אחר: תערוכת הבולים "סינגפור 2015"

מאת: יגאל נתנאל*

התערוכה חולקה לשלושה אגפים: אגף הנוער ובמת האירועים, אגף הסוחרים ואגף האוספים. אגף התצוגות כלל בחובו אגף כבוד בו הציגו חברי מועדון הגרנד-פרי תצוגה מרשימה של פריטים נבחרים מאוספיהם. אגף הנוער כלל מספר מבנים מרשימים אשר נבנו במיוחד לטובת הנוער ואשר כללו אביזרי משחק הקשורים בבולאות.

אגף הכבוד בתערוכה

אגף הסוחרים כלל את ביתני השירותים הבולאיים של המדינות השונות. באגף זה ניתן היה למצוא ביתנים של בתי מכירות מובילים לצד מספר מועט של סוחרים רגילים. לשירות הבולאי הסינגפורי היה ביתן מיוחד ומרשים. התערוכה כללה כ-2,100 מסגרות תצוגה בהן הציגו 537 אספנים, כולל תצוגה של ספרות בולאית. מבחינה בולאית לא ראינו את מיטב האוספים בתערוכה. בפועל חולקו שלושים מדליות זהב גדול ו-78 מדליות זהב רגילות.

דוכן השירות הבולאי הישראלי בתערוכה (בהפעלת סם מלמוד)

אמצע חודש אוגוסט האחרון התקיימה תערוכה בולים עולמית בסינגפור, לרגל חמישים שנה להכרזת עצמאותה. הייתה זו תערוכה מיוחדת במינה, לא גדולה בהיקפה אך מאוד מסודרת, אשר נתנה הרגשה של אירוע משפחתי, ידידותי, חברי. הנהלת התערוכה בחרה במלון מפואר למדי, המורכב משלושה מגדלים בני 57 קומות כל אחד. במגדל אחד שוכנו השופטים ובמגדל השני נציגי המדינות (הקומיסרים). שטח המלון כולל גם את אולמי האירועים בהם התקיימה התערוכה, קניון ענק וקזינו, הכל תחת קורת גג אחת.

מראות התערוכה

הנציגים והשופטים קיבלו הוראות מדויקות ומסודרות באשר להגעת האוספים וקבלתם. סידורי המכס היו מסודרים והמעבר במכס היה חלק וללא עיכובים. את האוספים קיבלו שורה של מתנדבים בצורה יעילה ומהירה, הם דאגו להרכבת המסגרות ובתום התערוכה פעלו למוסרם במהירות לנציגים. למציגים, לשופטים ולנציגים חולקו קטלוגים של התערוכה כאשר שמם מודפס על כריכת הקטלוג. כך הפך כל קטלוג לקטלוג אישי של המשתתף בתערוכה.

טקס פתיחת התערוכה בהשתתפות נשיא סינגפור

* יגאל נתנאל שימש כקומיסר מטעם ישראל בתערוכה [העורך].

אביזרים בולאיים ואמצעים חווייתיים באגף הנוער בתערוכה

בתום השיפוט נתבקשו ראשי הקבוצות המתמחות לשפוט גם הם את התצוגות. החלטה זאת אכן התבטאה בתוצאות, כאשר שניים מהמציגים שלנו זכו במירב הנקודות על אוספיהם

- יוחנן מי-רז - בטיחות בעבודה - מדליה מוזהבת.
 - מאיר קוסוי - קשר טלגרפי ברוסיה בשנים 1870-1868 (אוסף מסגרת אחת) - 90 נקודות (מקסימום הנקודות האפשריות בתצוגת יחיד).
 - ד"ר אליעזר [לס] גלסמן - תולדות הדואר של ירושלים בתקופה הטרם-בולאית (אוסף מסגרת אחת) - 90 נקודות (מקסימום).
- בתערוכה התקיימו סמינרים בענפי האיסוף השונים. יש לציין כי ההשתתפות הייתה ערה ונציגים רבים לקחו חלק בסמינרים. התערוכה נחתמה בערב הפלמרז בו חולקו מדליות הזהב למציגים ונקבעו הזוכים בפרסים הראשונים. פרס אלון האלופים ניתן ליאן ברג על אוספו "סמואה בין השנים 1895-1836".
- הפרס הבינלאומי ניתן ליורגן יורגנסן על אוספו "דואר דני לארצות חוץ בשנים 1874-1854".
- הפרס הלאומי ניצן לטן-אה איי על אוספו "יישובי המיצרים

■ "Classic Srtaits settlement

במפתיע הוצגו בתערוכה 54 מסגרות תצוגה של מסגרת אחת. בשל הכמות הגדולה יחסית של תצוגות אלו, הוקם צוות שיפוט מיוחד אשר בחן אוספים אלה בנפרד. בתום השיפוט נתבקשו ראשי הקבוצות המתמחות לשפוט גם הם את התצוגות. החלטה זאת אכן התבטאה בתוצאות, כאשר שניים מהמציגים שלנו זכו במירב הנקודות על אוספיהם.

הישגי המציגים הישראלים

להלן התצוגות שהוצגו בתערוכה בסינגפור מטעם ישראל:

- ד"ר יהושע מגר - עיבוד אדמה מתחילת החקלאות עד ימינו. האוסף הוצג במסגרת מדור אלון האלופים.
- ד"ר הדי פייבל - דואר שעבר חיטוי באירופה בין השנים 1450-1900 - מדליית זהב.
- יהושע אלישיב - תולדות דואר האוויר של לטביה בשנים 1921-1940 - מדליית מוזהב גדול.

ערב הפלמרז

"סכסוך ארץ ישראל וארצות ערב" – סיפורו של אוסף

מאת: לורנס פישר

1970, ובמקרה הזה תימן שהינה מדינה עוינת הנפיקה סדרת בולים ועל אחד מהם היה את השם 'ישראל', ומיהרו למחוק אותו.

בול מתימן המוקדש למונדיאל 'מקסיקו 1970'; בשורה התחתונה ברשימת המדינות שהגיעו לשמינית הגמר ניתן לראות כיצד כיסו והסתירו את השם 'ישראל'

העיסוק בבולים היה עבורי לא רק בניית אוסף, אלא עולם שלם של לימוד, תעסוקה והתכתבות עם אנשים בכל פינות הגלובוס. נושא מעניין ולא שגרתי. המידע באשר לסוגי הבולים הקיימים בנושא זה הגיע אך ורק מקטלוגי בולים. הבנתי שלזכר אירועים מסוימים הנפיקו הערבים בולים ויכולתי לחפש בולים לפי תאריכים. יום אחד פגשתי סוחר בולים אמריקאי בשם מרבין סיגל, אשר חשף בפניי תחום חדש בענף הבולאות, עולם אחר עבורי – תולדות הדואר. הכוונה היא למכתבים אשר היו מיועדים לישראל אך הגיעו בטעות למדינת אויב ועקב חוסר יחסים דיפלומטיים, המכתב נפתח והוחזר לשולח. מאוד מעניין. אמרתי לעצמי, מכתב כזה – וודאי שייך לאוסף! ומה לגבי כוחות האו"ם שהיו כאן? מפרדי הכוחות כמו unef untoס ועוד? גם זה שייך. ומה לגבי סיסמאות תמיכה בפליטים ערבים? איזה עולם נפלא! וכך האוסף החל להתפתח.

מרבין גם שכנע אותי להציג את האוסף שלי. לא ידעתי על מה מדובר אבל הוא הבטיח להנחות אותי. הצגתי בפעם הראשונה בבאר שבע בשנת 1990. קיבלתי מדליית ארד. עד היום אני זוכר את המבטים של הצופים שראו לראשונה בולים כאלו, כולל הערבים שסגרו את התצוגה במסגרת. החלטתי שלמרות האכזבה

כאשר ראיתי את הבול התעמולתי הזה, עיניי נפתחו וגיליתי עולם רחב ומעניין

של המדליה עליי להמשיך. מדוע להשאיר אוסף כזה בארון? המשכתי להציג את האוסף וחברי הטוב יעקוב צחור החליט להפגיש אותי עם מנחם לדור אשר מצא לנכון לעזור לי בעולם התמטיקה. וכך עשה. בשנת 1995 הצגתי את האוסף במסגרת תערוכת 'ירושלים 3000' וקיבלתי מדליית מוזהב לאומית עם איחולים של חבר השופטים. המדליה אפשרה לי להציג באופן בינלאומי. אולם

רשו לי להציג את עצמי ואת האוסף שלי. שמי לורנס פישר, ומאז מלחמת 'שולם הגליל' שהתחוללה בשנת 1982, התחלתי לפתח אוסף בנושא "סכסוך ארץ ישראל וארצות ערב" ולהתמחות בבולים מסוג זה. אספנים שאינם מכירים את התחום בטח שואלים את עצמם על מה הוא מדבר. כך היה, הייתי חייל פשוט בלבנון וראיתי מכתב עם בול מעניין שפתח בפניי עולם שלם.

בול לזכר "הטבח בדיר יאסין" שהונפק בירדן ב-1965. פתח צוהר ללורנס פישר לתחום אספנות עשיר וענף

הבול אשר משך את תשומת ליבי, המופיע לפניכם, מראה את מפת ישראל וסכין נוטפת דם במרכז. הבול יצא לאור לזכר "הטבח בדיר יאסין", כמי שמכנה זאת האוכלוסייה הערבית, שהתחולל באפריל 1948. מה שמעניין בבול זה הוא שמפת ישראל מכילה גם את שטחי יהודה ושומרון, והרי הבול יצא בשנת 1965, שנתיים לפני שהשטחים הללו הוחזרו לישראל. כאשר ראיתי את הבול התעמולתי הזה, עיניי נפתחו וגיליתי עולם רחב ומעניין. גיליתי שכל מדינה בליגה הערבית הנפיקה בולים דומים לזכר אותו אירוע. הנפקה זו נקראת **אומניבוס**. הבעיה שלי דאז הייתה, כזכור חייל פשוט ולפני העולם האינטרנטי של היום, לא רק כיצד להשיג בולים ממדינות ערב עוינות, אלא לאסוף מידע על מה שהתרחש באותו אירוע, המכונה "הטבח בדיר יאסין", הרי לא למדנו נושא זה בבית הספר.

האוסף שלי התחיל אמנם עם בול בודד, אך בשל התעניינותי בנושא למדתי רבות על מורשת ישראל באמצעות הבולים, בעיקר אלה של האויבים שלנו. למדתי מה זה דיר יאסין. למדתי מה זה פת"ח, איך הוקם ומדוע. למדתי על טרור ולמדתי עוד ועוד. למדתי גם שמדינת ישראל השתתפה פעם אחת במונדיאל, במקסיקו בשנת

קונספט, שיניתי כיוון. כתבתי סיפור ונהייתי מחדש. והצלחתי. בשתי תערוכות בינלאומיות בחו"ל קיבלתי מוזהב גדול – בתערוכה בסין בשנת 2009 וגם ברומא באותה שנה. אבל כאן נתקעתי מחדש, נשארתי במוזהב גדול. גם בתערוכות תל אביב 2013 קיבלתי מוזהב גדול.

מה עושים? מפסיקים? הבעיה הגדולה היא שהנושא שלי הוא מודרני וגם פוליטי ואף בישראל הוא מעורר מחלוקת. אולי ישנן דעות קדומות אשר מונעות ממני להתקדם?

כבר הייתה לי תכנית לעבור מחמש מסגרות לשמונה מסגרות אך ההוצאה הכספית תהייה גדולה מאוד. מעבר זה שקול למעבר מהזירה הלאומית לזירה הבינלאומית, זו קפיצה מדרגה וצריך לשמור על רמה מסוימת. עמית באגודה לאספנות נושאית (איל"ת) אמר לי שאין סיכוי שנושא מודרני כזה יעבור ציון של מוזהב גדול ושיש לי מזל שהגעתי עד כה.

התייעצתי עם חברי הטוב יורם לוביאניקר ואמרת לי שבכוונתי להפסיק בעקבות האכזבות שהיו לי. הוא אמר שאולי כדאי שאחשוב על שינוי, אולם לא ידע איזה שינוי כדאי לחולל. הלכתי הביתה וחשבתי. חשבתי לעצמי על שינוי קונספט. בהיותי סופר אני יכול לעשות משהו שאף אחד לא עשה, וכך בחרתי לכתוב סיפור ולשזור

יום אחד פגשתי סוחר בולים אמריקאי אשר חשף בפניי תחום חדש בענף הבולאות, עולם אחר עבויר – תולדות הדואר. הכוונה היא למכתבים אשר היו מיועדים לישראל אך הגיעו בטעות למדינת אויב ועקב חוסר יחסים דיפלומטיים, המכתב נפתח והוחזר לשולח. אמרתי לעצמי, מכתב כזה – וודאי שייך לאוסף

אותו עם הצגת האוסף. ניתן לספר את הסיפור על ילד בן עשר שהמשפחה שלו מדברת עמו ומספרת לו מהניסיון שלה. ניתן לתאר, לדוגמה, כיצד הסבתא רבה מספרת לו על תחושותיה בזמן השואה. השפה היא השפה שלה. המילים שלה מכוונות כך שגם ילד בן עשר יבין אותן. כך אני מכניס גם את הדמיון שלי. לכל דבר יש סיפור. הוספתי פן נוסף, הילד שואל את המשפחה שלו שאלה, ואז בן המשפחה מדבר ובסוף הפרק הוא עונה על השאלה.

שיניתי מעט את השם ל-"בית היהודי הלאומי, המאבק שלנו להישרדות." הייתה לי תכנית פעולה אולם נזקקתי למלא שמונה מסגרות. זוהי משימה לא קלה. ישנה מגמה בעולם התצוגות הנושאיות לעבור לדפים לא סטנדרטיים. כלומר לא מוגבלים לדף A4. בתערוכות ירושלים 2010 שופט אנגלי הציע לי לעבור לדפי A3 כדי לטפל בבעיות של מעטפות גולשות. ראיתי תצוגות באינטרנט ויש לא מעט מציגים שעברו לדפים גדולים. מנחם לדור עבר לדפי A3 ולמדתי מהניסיון שלו. המעבר לדף A3 פירושו שבמקום ארבעה דפי תצוגה בשורה, יש רק שניים. אני החלטתי להציג בשלושה דפי תצוגה בכל שורה, בני 28 ס"מ על 28 ס"מ כל אחד, במגמה שהתחיל מציג תמאטי אירופאי בכיר.

עכשיו היה עליי לכתוב את הסיפור. לא רק סיפור בהמשכים אלא גם בכל עמוד, שתהיה זרימה של סיפור. אז כתבתי. לקחתי את הפריטים שהיו בתצוגה הקודמת שלי, אך כבר בדף הראשון נתקלתי בקשיים. יש לי בול plate proof מצרי משנת 1914 אבל זהו בול קטן

מכיוון ששמו של האוסף – "הסכסוך הערבי-ישראלי" – הינו בעייתי, לא התקבלתי להציג בחו"ל.

מעטפה שנשלחה מארה"ב בשנת 1950 ויועדה לישראל. המכתב היה בשק דואר על מטוס TWA שבשל תקלה נאלץ לנחות בקהיר. שקי דואר המיועדים לישראל הורדו מהמטוס, נפתחו, צונזרו והוחזרו לשולח

בשנת 1998 הצגתי במסגרת תערוכת היובל העולמית בארץ תחת השם "משואה למדינה וממאבק להישרדות", אך הייתה לי אכזבה גדולה מאוד. קיבלתי מדליית כסף בינלאומית. בדיעבד דירוג זה הינו מובן מאליו ולא הייתי צריך להיות מאוכזב. לאחר שיחות עם אנשים הבנתי שהמעבר מתצוגה בזירה הלאומית לתצוגה בזירה הבינלאומית, הינה קפיצה מדרגה וצריך לעבוד קשה. זה די דומה לספורט, מי שטוב בזירה הלאומית, לא בהכרח יצליח בזירה הבינלאומית.

חותמת מצרית נושאת הסיסמא "יום השנה לזכר מיליון הפלסטינאים חסרי הדיוור 15 מאי 1948"

שוב לא התקבלתי להציג בעולם הרחב. בארץ התקדמתי והגעתי למוזהב עם ניקוד ב-80 הנמוכות. בתערוכה העולמית בישראל בשנת 2008, מנחם לדור אמר לי לכתוב קודם כל את הסיפור ואז לחפש חומר. וכך עשיתי. כמוכן לא רציתי לכתוב הכל מחדש אבל בהיותי תקוע החלטתי להקשיב ליעוץ שלו. כתבתי הכול מחדש ושיניתי את השם ל-"בית היהודי הלאומי, המאבק להישרדות". שיניתי

5 Then daddy, why are we checked whenever we go into a mall or the airport?

5.1 Arabs who used to live in this area called themselves Palestinians...

The Arabs reached a crossroads... (5.1.1)

The Arabs had a problem.

Let me explain, war is like chess, fought between two sides with a set of rules and a defined battlefield ...

...and on the battlefield, we defeated our opponents....

Muestra, or specimen.

Waterlow & Sons Ltd. Specimen.

Issued stamp.

...so they arrived at a crossroads, what to do next...

New London 1863, crossroads fancy cancel.

...and they turned to terror! Do you know what terror is?

Second World War Italian Military postcard designed by Boccalini.

It is like the vampires that you are scared of.

Vampire bite error.

סיפור שזור באוסף. עמוד מהתצוגה האחרונה, אותו בחרו השופטים להציג בגלל מגוון הרחב של חומר בולאי וחדשנות

המדליה אפשרה לי להציג באופן בינלאומי. אולם מכיוון ששמו של האוסף - "הסכסוך הערבי-ישראלי" - הינו בעייתי, לא התקבלתי להציג בחו"ל

קיבלתי בפעם הראשונה מדליית זהב. צמרמרות עברה בי בגרמניה כשהקריאו בקול רם "הפרס הראשון הולך לבית היהודי הלאומי". היה שווה את המאמץ ■

מאוד. לא רואים אותו. בדף השלישי יש לי proof של בול מצרי המראה את הספינקס משנת 1887. אותה בעיה, גם אותו לא רואים. הבעיה היא שהצגה על דפי תצוגה גדולים יותר מיועדת לפריטים גדולים יותר. זהו שינוי תפיסה במה להציג. ואיך להציג. נאלצתי לחשוב על פתרונות מקוריים ויצירתיים.

הצגתי את הקוספט החדש בפעם הראשונה באסן. בודדים בארץ ראו את התצוגה במתכונת החדשה. לקחתי צ'אנס. היו לי שנתיים של עבודה קשה עם מכשולים רבים אבל כיף בלתי רגיל. החלטתי גם לנסוע לאסן.

למה Benoni?

מאת: פרופ' אברהם בלום

היה ויליאם טראביס, פזלן (העוסק במלאכת הפרזול) יהודי שבא מאנגליה. הוא היה גם הראשון שייבא סוסי מרוץ מאנגליה לבן-אנוני. הקהילה היהודית בבן-אנוני הייתה קהילה משגשגת ובשיאה, בשנות השישים והשבעים של המאה הקודמת, היה לה אף בית ספר משלה. ברם, עם חלוף הזמן עברו רוב חברי הקהילה ליוהנסבורג הקרובה או לערים אחרות. מקהילה המונה כ-450 משפחות נשארו בבנאוני רק כ-50.

חותמת מבן-אנוני נושאת הכיתוב 'Old Post Office Tree Mosselbaai', מתוך גלויה ששלח פרופ' בלום מבית הדואר הממוקם בסמוך לעץ, לפני שבע-עשרה שנה

תולדות הדואר בדרום אפריקה הורחבו בנסיבות בלתי רגילות. בשנת 1501 חיפש **פדרו דה-אטיידה** (Pedro d'Ataide), מהספנים הראשונים שהגיעו לדרום אפריקה, אחר מקום מקלט ב-Mossel Bay, אחרי שאיבד את רוב השייטת שלו בסערה. דה-אטיידה הותיר מכתב עם תיאור אסונו בתוך נעל ישנה שתלה על עץ בולט, ליד מקור המים ששימש כבר את דיאז. המכתב נתגלה על ידי הנמלן - **ג'ואו דה-נובה** (Joao da Nova), שהגיע לאותו מפרץ. העץ המשיך במשך כמה עשרות שנים לשמש כ'תיבת דואר'. אנשי שירותי הדואר של דרום אפריקה בנו תחת העץ תיבת דואר בצורת נעל. העץ שהתפרסם כ-Post Office Tree, משמש גם היום כנקודת משיכה לתיירים ■

פסל הנעל ובתוכו תיבת הדואר, אשר משמשת עד ימינו אנו. ברקע, 'עץ בית הדואר' שבו הייתה תלויה נעלו של דה-אטיידה ששימשה כתיבת הדואר המקורית

בשנת 1881 עמד **יוהאן ריסיק** (Johan Rissik), המודד הראשי של רפובליקת טרנסוואל שבדרום אפריקה, בפניה של בעיה קשה. היה עליו לקבוע שטרי קניין למגרשים אשר היו בשליטת הממשלה, אך לא היה להם ביקוש. מצב זה נוצר מפני ששטחים אלה היו מצויים בין חלקות שכבר נדרשו. עבור יוהאן ריסיק הייתה זאת 'לידה קשה'. כפרוטסטנט הולנדי אדוק, אשר גילה בקיאות בתנ"ך, הוא נזכר ברחל אמנו, שסבלה מאוד בלידת בנה וקראה לו **בן-אנוני**. לכן קרא יוהאן ריסיק לחלקה הבעייתית Government Farm Benoni (המשק הממשלתי בן-אנוני, בתרגום חופשי).

חותמת הדואר של בן-אנוני, 2002

שש שנים מאוחר יותר התגלה זהב ליד בן-אנוני, ותגלית זאת משכה אלפי כורים מכל רחבי העולם, ובמיוחד מאנגליה ומוולס, לאזור שבו גילו את הזהב. הקבוצה השנייה בגודלה שהגיעה לבן-אנוני היו יהודים שברחו מהפוגרומים במזרח אירופה. ב-1907 הקימו בבן-אנוני את בית הכנסת הראשון - וגם מסלול למרוצי סוסים. במרוץ הפתיחה קיבלו המנצחים פרסים בלתי רגילים. הג'וקי שרכב על הפוני המהיר ביותר זכה בשוט מוזהב, ובעל הפוני קיבל מדליה מזהב. זה

בית הכנסת של הקהילה היהודית בבן-אנוני (צילום ג'ונו דווייד, מתוך JewishPhotoLibrary.com)

הישגי המציגים הישראליים בתערוכת מסגרות בודדות בסלובניה

מאת: ד"ר לס גלסמן*

הישגי המציגים הישראליים

בתום התערוכה הוענקו ארבע מדליות וכן וורמייל אחד עבור האספנים הישראליים שלקחו חלק והציגו בתערוכה. להלן שמות המציגים הישראליים והישגיהם:

- ד"ר לס גלסמן – "תולדות הדואר של ירושלים בתקופה הטרומ-בולאית" – מדליית זהב (92 נקודות) ומדלייה מיוחדת
- שלמה שטרן – "הדרך לירושלים" – מדליית זהב (88 נקודות) ומדלייה מיוחדת
- מיר קוסוי (Meer Kossoy) – "תקשורת הטלגרף ברוסיה בשנים 1858-1879" – מדליית זהב (88 נקודות)
- ג'וליאן שכמרות (Schamroth) – שגיאות ביטול בהנפקות הבולים המוקדמים של רודזיה 1892-1912 – מדליית זהב (80 נקודות) בתערוכה זאת נטלו חלק חמישים מציגים משמונה מדינות שונות.

התאחדות בולאי ישראל תרמה לרגל התערוכה פרס מיוחד, מודל כסף של ירושלים שהיה מוצג בתערוכה ואשר הועבר לידי שול הזוכה האיטלקי לואיג'י דה פאוליס (Luigi De Paulis) עבור תצוגתו - "שירות הדואר בפריולי בתקופת כיבוש נפוליאון בין השנים 1791 - 1805/1813" ■

בד גדול נפל בחלקי להתמנות כקומיסר מטעם ישראל לתערוכה השנתית השביעית 'סדמו אוקנו' (Sedmo Okno) לתצוגות של מסגרות בודדות. תערוכה זאת, אשר נערכה בקראנג' (Kranj) שבסלובניה בין התאריכים 3-12 בספטמבר האחרון, התקיימה בהשתתפות בינלאומית של ה-Alps Adria Philately וכן של המדינות שהרכיבו את יוגוסלביה לשעבר.

בולים הם אוניברסליים

ממש כשם שהבולים חוצים גבולות, יבשות ואוקיינוסים בכל רחבי העולם, כך גם המערך של הוועדה, לרבות השופטים, הקומיסרים ונציגי המדינות המשתתפות חצה גבולות וימים. בתערוכה זאת הייתה נציגות מטעם סלובניה, קרואטיה, הונגריה, בוסניה והרצגובינה, איטליה, גרמניה, אוסטריה וכן ישראל, אשר השתתפה כאורחת מיוחדת. כך הפכנו למעין משפחה קטנה של אומות אשר אינן קשורות רק בקשר בולאי מקצועי אלא גם בקשר אישי מיוחד ובלתי אמצעי. מכרים חדשים התווספו וחברויות אמת נרקמו במהלך ימי התערוכה.

מעבר לבחירתם של המארגנים מטעם ההתאחדות הבולאית הסלובנית להזמין את ישראל הם הפגינו עבורנו יחס אדיב וחם.

לואיג'י דה פאוליס (Luigi De Paulis) מאיטליה עם הפרס המיוחד שהעניקה ישראל

ד"ר גלסמן (שני משמאל) עם המארגנים בתערוכה

* ד"ר לס גלסמן היה הנציג הישראלי לתערוכה [העורך].

גיליון חדש של מגזין תולדות הדואר של ארץ ישראל

Holy Land Postal History – VII 130-131 summer 2015

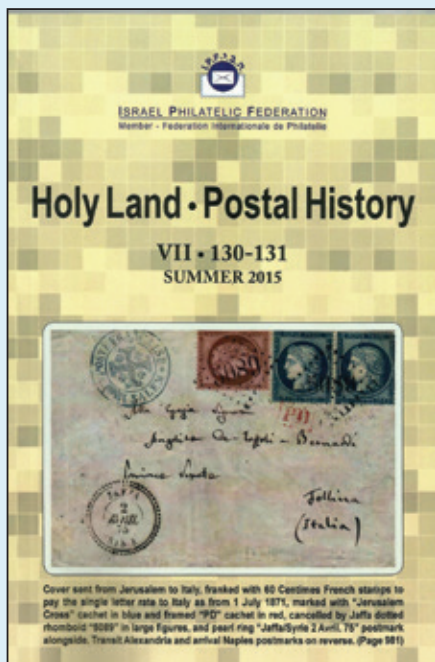
במרכזו של הגיליון החדש מאמרו המקיף של מר יעקב שבתאי – Israel's Post Office Taxing Practices 1948-1972 – העוסק בשימוש בבולים דמי דואר מהקמת המדינה עד תחילת שנות השישים. המונח 'דמי דואר' מתייחס לבולים שיועדו לתשלום הפרשי מחיר וקנס שהוטל על הנמען כאשר דבר הדואר שנשלח אליו היה בערך נמוך יותר מהנדרש. למרות שנושא זה הוא "מאחורי הקלעים", על פי ציטוט העורך, ולא כל כך פופולרי בקרב אספני הבולים, הרי הוא בעל חשיבות מרובה למתעניינים בנהליה של המערכת הדוארית באותה העת.

מאמר נוסף של העורך יהודה קליינר, המלווה בדוגמאות מאוספו של מר צבי אלכסנדר המנוח, דן בפעילות בתי הדואר הזרים ודואר המושבות היהודיות בארץ ישראל בתקופה העות'מאנית וכן בהשלכות הדואריות שנגרמו בעקבות הפסקת פעילותם עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה.

נקודת מבט בולאית נוספת על התקופה שבין השנים 1850-1914 מביא מר איתמר קרפובסקי, במאמרו Holy Land forerunners – Foreign Post Offices Ship Post. פעילות העילה והבינלאומית של בתי הדואר הזרים בתקופה הנ"ל התאפשרה הודות למשלוח הדואר הימי בחברות הספנות הפעילות של אותן מדינות והדוגמאות הרבות שמובאות במאמר מאפשרות הצצה מסקרנת לנושא רחב זה.

מאמרו של ג'וזף אהרון (Joseph Aron), החותם את החוברת, מגולל את תוכן מכתבו של חייל אוסטרי אשר נשלח מארץ ישראל לאוסטריה כדוגמא למגמה חדשה, של שילוב פריטים בעלי הקשר היסטורי, גיאוגרפי, חברתי ותרבותי באוספים של תולדות הדואר והאינטראקציה של אלמנטים אלה עם הנושא הדוארי כפי שבא לידי ביטוי באוסף.

מחיר החוברת 80 ₪, לחברי התאחדות בולאי ישראל 20 ₪ בלבד. לפרטים 03-6295547

Romano House of Stamp Sales Ltd.

רומנו בית מכירות בולים בע"מ

מכירות פומביות של: בולים, מעטפות, גלויות, אוטוגרפים, שטרות ומטבעות ישראל והעולם, יודאיקה ושואה. יבואן בלעדי לאביזרי ואלבומי "LINDNER" גרמניה

כתובתינו: דיזינגוף סנטר, תל אביב קומה 2 חנות מס': B-245
ת.ד. 23274 תל אביב, מיקוד: 61231

שעות פתיחה: א-ה: 9:30-19:00, ו': 9:30-15:00

Website: www.romanoauctions.com

Email: Romanostamps@gmail.com

טלפון: 03-5250119

טלפון/פקס: 03-5282790

עדכון קטלוג בולי ישראל

בקטלוג מופיעות העמודות הבאות: מספר קטלוג, ערך נקוב, ארבעה מחירים לפי מצב הבול (לא חתום עם שובל, חתום עם שובל, לא חתום בלי שובל, חתום בלי שובל).

16/6/2015

ירקות – מן המניין VEGETABLES – DEFINITIVES

ש 1.10	ש 4.40	ש 4.40	ש 4.40	ש 2.20	2359
ש 1.10	ש 4.40	ש 4.40	ש 4.40	ש 2.20	2360
ש 1.10	ש 4.40	ש 4.40	ש 4.40	ש 2.20	2361
ש 1.10	ש 4.40	ש 4.40	ש 4.40	ש 2.20	2362
ש 1.10	ש 4.40	ש 4.40	ש 4.40	ש 2.20	2363
ש 5.50	ש 22.00	ש 22.00	ש 22.00	ש 11.00	סדרה
		ש 24.00			מי"ר

16/6/2015

ירקות – קונטרס VEGETABLES – BOOKLET

ש 88.00 ש 44.00 2363b

16/6/2015

100 שנה למה"ע הראשונה בא"י – הרכבת הצבאית WWI IN ERETZ ISRAEL CENTENARY – THE MILITARY RAILWAY

ש 5.90	ש 23.60	ש 23.60	ש 23.60	ש 11.80	2354
				ש 25.60	מי"ר

16/6/2015

צפע – מסוק הקרב הראשון של חיל-האוויר הישראלי bell ah – 1 The first attack helicopter in Israel Air Force

ש 1.10	ש 4.40	ש 4.40	ש 4.40	ש 2.20	2355
				ש 6.40	מי"ר

16/6/2015

תכשיטים מקהילות ישראל JEWELRY FROM JEWISH COMMUNITIES

ש 2.05	ש 8.20	ש 8.20	ש 8.20	ש 4.10	2356
ש 2.05	ש 8.20	ש 8.20	ש 8.20	ש 4.10	2357
ש 2.05	ש 8.20	ש 8.20	ש 8.20	ש 4.10	2358
ש 6.15	ש 24.60	ש 24.60	ש 24.60	ש 12.30	סדרה
		ש 26.60			מי"ר

2/9/2015

קונטרס – נחלים בישראל
booklet – Rivers in Israel

2370b 24.60 49.20

2/9/2015

מועדים תשע"ו – זיכרונות ילדות
Festivals 2015 – Childhood Memories

1.10	4.40	4.40	4.40	2.20	2364
3.70	14.80	14.80	14.80	7.40	2365
4.15	16.60	16.60	16.60	8.30	2366
8.95	35.80	35.80	35.8	17.90	סדרה
		37.80			מי"ר

2/9/2015

70 שנה לתנועת המרי העברי
Jewish Resistance Movement 70th Anniversary

5.90	23.60	23.60	23.60	11.80	2367
		25.60			מי"ר

2/9/2015

נחלים בישראל*
Rivers in Israel

2.05	8.20	8.20	8.20	4.10	2368
2.05	8.20	8.20	8.20	4.10	2369
2.05	8.20	8.20	8.20	4.10	2370
6.15	24.60	24.60	24.60	12.30	סדרה
		26.60			מי"ר

* הבולים הודפסו בגליונות מקושטים – שמונה בולים 4 שבלים

תודה על תרומת בולים לנוער

■ למרים גיל, קיבוץ גבע	■ ליעקב גור, קרית ביאליק
■ לפאול שוורץ, באר-שבע	■ לקלמן בר-אילן, חיפה
■ למשה קלמן, קיבוץ להב	■ למוטי קרמנר, חיפה
■ לירון קופרטי, תל-אביב	■ לגנדי ברמן, חולון
■ לאורנע גולדמן, בשם יהודית	■ לאריה וטובה פיס, כפר סבא
■ גולדמן, מרים גולדמן וזאב וולף	■ למועדון בולאי רחובות
■ גולדמן, כפר יונה	■ לגב' אורנה ליכטנשטיין מתל-
■ לאלכס גרניץ, גדרה	■ אביב, לזכרו של ליפאה בס ז"ל
■ לענת וייס מקיבוץ רמת השופט,	■ לאלחנן הנדלסמן, תל-אביב
■ לזכרו של יוסף נתיב ז"ל	■ לאביגיל אלימור מטבעון לזכרו
■ ללורנס פישר, רעננה	■ של עליז אלימור ז"ל
■ לדב טרגץ, ירושלים	■ לרות בר-גיל מתל-אביב, לזכרם
■ לרדי שכטמן, מרחובות	■ של אטקה ואהרון רום ז"ל
■ לגאיה ושרה לין ברזילי, למאי	■ לורדה בן שלמה, רמת גן
■ משה, לנויה יצחק מתל-אביב	■ לאביאל סטולר, פתח תקווה

2/9/2105

גל"ז - ישראל-ותיקן הנפקה משותפת SOUVENIR SHEET - ISRAEL-VATICAN JOINT ISSUE

ss 2371
מ"ר
ש 14.00 ש 7.00 ש 14.00 ש 16.00

תויית ביול

1/6/2015

תוית דוארמט "ענבר" הראשונה ATM POSTAGE LABEL 1ST "INBAR"

תב84 ש 2.20 ש 8.00

16/06/2015

קורא AMMORDIX HEYI

תב85 ש 2.20 ש 8.00

2/9/2015

פרנקולין Francolinus

תב86 ש 2.20 ש 8.00

Talia Stamps

Moshe Aharon Awad - American Philatelist Member No. 220304

נייד: +972-52-3315322, טל: +972-3-7301142
moshe.aharon39@gmail.com

קונה ומוכר בולי ישראל, שנתונים, מעטפות מיוחדות, גליונות מיוחדים, מעטפות וגליונות גנריים, תויות סימה, בולי זרחן שונים, אלבומויות ודפי מזכרת.

Selling and buying Israeli stamps, year collections, special covers and sheets, generic covers and sheets, Cima labels, phosphor stamps, albums for souvenir leaves, and souvenir leaves.

ניתן לרכוש במשרדי התאחדות בולאי ישראל

תשלום במזומן, בהמחאות אישיות,
בהמחאות דואר או ב-PAYPAL.
לא מקבלים תשלום בכרטיסי אשראי.
נא להוסיף דמי משלוח.

1. הגדה בולאית לפסח - מהדורה ב' - 40 ש"ח (35 ש"ח לחברי הב"י).
2. ספרות באנגלית של תולדות הדואר בתקופת המעבר בישראל, 1948:
 - א. כרך II - חלק 1 - Jerusalem and Safad - 200 ש"ח (180 ש"ח לחברי הב"י).
 - ב. כרך II - חלק 2 - Nahariya, Rishon Le Zion, etc - 220 ש"ח (200 ש"ח לחברי הב"י).
 - ג. כרך III - Israel Foreign Postal Links - 100 ש"ח (80 ש"ח לחברי הב"י).

3. חוברת "תולדות הדואר של ארץ ישראל" באנגלית:

- א. HPLH 119-120
- ב. HPLH 121-122
- ג. HPLH 123-124
- ד. HPLH 125
- ה. HPLH 126-127
- ו. HPLH 128-129

מחיר כל חוברת 90 ש"ח, לחברי הב"י 20 ש"ח בלבד.

4. דפי מזכרת המופקים על ידינו לרגל תערוכות בולים וכנסים שנתיים, ראו דוגמאות בצדי המודעה - 60 ש"ח (55 ש"ח לחברי הב"י).
5. חוברות קודמות של "שביל" - 5 ש"ח לחוברת, כאשר חוברת מס' 1 - 50 ש"ח.
6. עודפי ספרות מהספרייה - קטלוגים "מיכל" מהדורה או שנים אחרות, בולאות ארץ ישראל במצב טוב, קטלוגים של מכירות פומביות של אוספים מפורסמים, קטלוגים של תערוכות קודמות בארץ, חוברות מחול'ל וכד', הכל במחירים נוחים.

2/6/2015
חותמת אירוע
יריד הבולים דיזנגוף סנטר
יוני 2015

1/6/2015
חותמת יום הופעה
סכונה חדשה לתוויות ביול

7/5/2015
חותמת אירוע
70 שנה לניצחון על
גרמניה הנאצית

7/5/2015
חותמת יום הופעה
ישראל - גרמניה

5/5/2015
חותמת אירוע
יריד הבולים דיזנגוף סנטר
מאי 2015

16/6/2015
חותמת יום הופעה
קורא

16/6/2015
חותמת יום הופעה
ירקות

16/6/2015
חותמת יום הופעה
100 שנה למלחמת העולם
הראשונה בארץ ישראל

16/6/2015
חותמת יום הופעה
תכשיטים מקהילות ישראל

16/6/2015
חותמת יום הופעה
צפע, מסוק הקרב הראשון
של חיל האוויר הישראלי

2/9/2015
חותמת יום הופעה
נחלים בישראל

2/9/2015
חותמת יום הופעה
70 שנה לתנועת המרי העברי

2/9/2015
חותמת יום הופעה
מועדים התשע"ו

1/9/2015
חותמת אירוע
יריד הבולים דיזנגוף סנטר
אוגוסט 2015

7/7/2015
חותמת אירוע
יריד הבולים דיזנגוף סנטר
יולי 2015

למכירה

אוסף דפי מזכרת ישראל מ-1600 לפי
קטלוג כרמל ו-35 אלבומים שנתיים של
ישראל 1979-2014

שאולי ארה"ב, 972-732-9239292
או ישראל 03-9086050

2/9/2015
חותמת יום הופעה
פרנקולין

למכירה

ניתן לרכוש עותקים קודמים של "שובל"
במחיר של 5 ש"ח האחד + דמי משלוח.

(גיליון מספר 1 – 50 ש"ח. מספר גיליונות אינם יותר במלואי)

בולי מידן ראובן

קונה ומוכר בולים
בולי ישראל, שנתונים,
תוויות קלוסנדרוף, סימה ובולי זרחן שונים

טל' נייד: 052-8301265

אליק רינק

בולים ומטבעות

קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 4124,

טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131,

מען: 03-5227922

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים – ישראל וח"ל – מכירה, קניה, הערכה
מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים
המבחר הגדול בארץ!!

דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420,

טל/פקס. 03-5251552,

דוא"ל: motib51@smile.net.il

Moshe Aharon Awad
Mobile: 972523315322
Telephone: 97237301142
moshe.aharon39@gmail.com

Member of Israel Philatelic Federation
Member of Association of Israeli Stamps
http://www.delcampe.net/stores/awad
Selling and buying Israeli stamps, year collections,
special covers and sheets, generic covers and sheets,
Cima labels, phosphor stamps, albums for souvenir leaves,
and souvenir leaves.

בולי כחול לבן

Blue White Stamps

קונה, מוכר, מחליף, מכירה פומבית, אביזרים, בולים, מטבעות ושטרות.

רח' המלך ג'ורג' 6 (ירידה מאלנבי), ת.ד. 23257 תל-אביב 61231

טל': 03-5281023, 03-5015496, פקס: 03-6521145

Email: info@bwsegal.com

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה,
נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל.
ניתן לעשות הזמנה בדאר.

סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER

מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

*** אטום בולאי ***
מזהה בולים
חדש ב- בית טוב
אינדקס נושאים לאוספים תמטיים
האתר: www.bait-tov.com ימצא בשבילך את הסדרה החסרה לך בכל נושא
- כנס לאתר, עבור לכרטיס ולחיצה על דגל ישראל
- לחץ אינדקס נושאים ובחר נושא מהרשימה
- בנוסף בחר מהרשימה "ישנן ישראל" את היישוב שלך ותופתע
ת.ד. 2275 בת-ים 59121 טל/פקס: 03-5535313
בולים בחבילות לפי נושאים ולפי מדינות, בולי ישראל, חותמות, אלבומים, רשימות

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל, נושאים ויודאיקה,
הופיע מחירון בולי ישראל 2013
בולי הרשות הפלסטינית

מבצע:

מנורת פוספור לבולי ישראל – 150 ש"ח

יבוא אלבומי IMPORTA והוויד

רח' אלנבי 76 ת"א קומה ב' טל: 03-5163871

טלפון סלולארי: 054-5390225; אימייל: giladistamps@gmail.com

מרכז הבולים

מתמחים במקדמים, מנדט, מנהלת העם
ובולי ישראל, טעויות, תוויות מכל הסוגים,
זרחנים בולי חו"ל לפי חלוקה למדינות ונושאים

נציג בלעדי של DAVO-MICHEL

אלנבי 94 תל-אביב (במרתף)

טל': 03-5605755; פקס: 03-5605430

email: stamps.center@gmail.com

הספריה הבולאית

של התאחדות

בולאי ישראל

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה

לקהל הרחב ביום ה' בלבד בשעות 12:00-18:30

(ללא תשלום)

השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וציילומי תצוגות –

לחברי ההתאחדות. עיון במקום – לקהל הרחב.

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א',

טל': 03-6295547

הדובים של סנט לואיס / לילך גלעד

בנובמבר 1845 הונפקה בסנט לואיס שבמדינת מיזורי בארצות הברית סדרת הבולים "דובי סנט לואיס". על הבולים צויר סמלה של מיזורי המורכב משני דובים האוחזים במגן החובק בתוכו שלושה תיאורים מייצגים של האומה האמריקאית. על הנפקת הבולים ניצח מנהל הדואר ג'ון וימר.

סנט לואיס הייתה אחת מ-11 הערים בארצות הברית אשר הנפיקו את מה שנקרא "הבולים זמניים של מנהלי הדואר" מיד לאחר החקיקה בקונגרס ב-3 במרץ 1845. חקיקה זאת מיסדה את תעריפי משלוח הדואר וקבעה כי התעריף למשלוח מכתב במרחק של עד 300 מייל יעמוד על חמישה סנטיים ועבור משלוח מכתב במרחב שבין 300 ועד 3000 מייל ייגבו עשרה סנט.

מבין 11 הערים רק סנט לואיס הוסיפה בול בערך גבוה יותר מעשרה סנט, בהיותה ממוקמת במערב התיכון, הרבה יותר רחוקה מהערים האחרות במזרח. בנוסף, בולים אלו היו המושקעים ביותר בפן העיצובי והרעיוני. הבולים בערך נקוב של חמישה, עשרה ועשרים סנט הודפסו בשחור על נייר אפור יקררק בגיליון של שישה בולים. בתחילה כלל הגיליון שלושה בולים של חמישה סנטיים ושלושה בולים בני עשרה סנט בהתאמה, ומאוחר יותר הכיל הגיליון

בחובו בול של חמישה סנטיים, שלושה בולים של עשרה סנט ושני בולים בני עשרים סנט. בשלב מאוחר יותר הודפסו הבולים על נייר אפור סגלגל ובהדפסה האחרונה נעשה שימוש בנייר כחלחל אפור. לצורך הדפסה זאת שיחזרו את לוח ההדפסה המקורי שלא הכיל את הבולים בני העשרים סנט. מבין הבולים שהונפקו, הבולים בעלי הערך הגבוה הם הנדירים ביותר.

ב-1 ביולי 1847 נכנסו לתוקפם הבולים הראשונים של ארה"ב ואז פסק השימוש בבולים הזמניים.

"דובי סנט לואיס" התגלו בדרך מקרה במרוצת השנים בשתי נסיבות: האחת התרחשה בשנת 1895 והשנייה ב-1912.

האירוע הראשון התרחש בבניין בית המשפט בלואיסיול שבקנטאקי, כאשר שוער הבניין התבקש לפתח את מרתף הבניין ולשחף את הנירת שהצטברה שם במשך השנים. צרור מכתבים ועליהם בולים שלא הכיר משכו את תשומת לבו. הוא בחר להציל את הצרור מן הבערה ולאחר מכן הציג את הבולים לשני עובדי האחזקה שהועסקו במקום. בעסקת חליפין שהתבצעה בו במקום זכה הפועל במשקה חריף ואילו אנשי האחזקה ירדו למרתף, מצאו בולים נוספים ולפי הסברה מכרו את שללם ב-20,000 דולר.

האירוע השני התרחש בפילדלפיה, כאשר חברת בנקאות החליפה בעלים והנירת והמכתבים של החברה הקודמת נמכרו לגריסה ב-50 דולר. במיון שעשתה חברת הגריסה נחשפו מכתבים עם בולי "דובי סנט לואיס". באותה עת דווח על כ-105 פריטים שנקנו על ידי אגודת סוחרים הבולים בסכום של כ-100,000 דולר אך כנראה שהמספרים היו מוגזמים, ולמעשה היה מדובר בעשרים ושמונה בולים של עשרה סנט ושישה בולים בני עשרים סנט, כך שגם סכום הקנייה היה נמוך יותר.

ריכוז מידע על תעריפי הדואר בישראל

התאחדות בולאי ישראל מבקשת לרכז מידע על תעריפי הדואר בישראל למן שנת 1960 ועד 1980, לצורך הכנת פרסום שימשש את חוקרי תולדות הדואר של ישראל בארץ ובחו"ל.

כל המחזיק בתעריפונים, בחוזרים רשמיים או בנתונים סטטיסטיים שריכוז מפריטי דואר שבבעלותו, מתבקש להעביר לנו בהשאלה את המידע שברשותו. איננו זקוקים בהכרח למסמכים המקוריים - צילומים או סריקות יספיקו.

נודה גם על ציון טעויות או השמטות בפרסומים בולאיים קודמים על התעריפים עד שנת 1960 תוך ציון מקור פרסום שהכותב מבקש לתקן או להשלים.

התורמים להכנת מחקר זה יאוזכרו בגוף המחקר שיפורסם.

ניתן לפנות אלינו לפי הפרטים המופיעים בעמוד השער הפנימי.